

LOVEC 1982 9

glasilo Lovski zveze Slovenije

LOVEC

glasilo

Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXV., št. 9
september — kimavec 1982

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic

France Cvenkel, Branko Galjot, Jelo
Gašperšič, Vitomir Mikuletič, Vinko
Opalk, Polona Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor France Cvenkel

Tajnica uredništva Magda Vetrih

Lovce izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 21 700 izvodih.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih dručin
po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana
naročnina za glasilo LOVEC za leto 1982,
je 500 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 360 din, za inozemstvo
600 din. Posamezen izvod revije je 30 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana.
Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 120 din, od 15 do 25 besed
140 din, od 25 do 30 besed 300 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 10 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Blaž Krže	272	Več znanja in odgovornosti pri odstrelu srn in mladičev
Iz statistike LZS	275	Odstrel jelenjadi, srnjadi in damjekov v loviščih SR Slovenije v letu 1980 ter primerjava z letoma 1979 in 1978
Veljko Varičak	276	Muzej lovskih trofej in orožja Josipa Broza-Tita
N. Izmetinskij — — Bogdan Jež	279	Zmanjšajmo kaliber!
Lojze Černe	281	Strelesko prvenstvo Lovske zveze Slovenije za leto 1982
Jelo Gašperšič	283	Žarne oči davnine, II. raport
Republiška veterinarska uprava	285	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Po lovskem svetu:	286	Lov v Švici — Jakob W. Reiff
Lovska organizacija	289	Gozdarji in lovci v koroškem kotu za ohranitev divjega petelina — M. Čas
Literatura:	291	»Gozd — divjad« — J. Černač
Jubilanti:	292	Dr. Jurij Pesjak — petdesetletnik
Klub Diana:	293	S fotoaparatom na rukajočega jelena — J. Papež
Mladi pišejo:	294	Labod v Grobelnem — I. Mešiček
V spomin:	295	Franc Medvešek
	296	Jože Kalin-Pepi
Lovska kinologija:	297	Zrejni pregled brak-jazbečarjev in barvarjev v Ribnici — takó! — J. Vester

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Na sliki v suhi jesenski travi takoj prepoznamo srno. Lovski zakon dovoljuje lov nanjo in srnjega mladiča od 1. septembra do 15. januarja. Zato se zanimanje za srne in njihove mladiče pri lovcih takoj poveča.

Srnjad je v idealnem in gospodarskem pomenu naša najpomembnejša divjad. V septembru ponovno dobro izstopa. Izvajanje lova na srne in mladiče je ena izmed najodgovornejših nalog lovca-gojitelja.

Zato v svojem spominu obnovimo tudi predpise o lovu na srno in mladiča. Spomnimo se, da je odstrel parkljaste divjadi — razen divjega prašiča — ponoči prepovedan. Noč se pa pri lovcih po že uveljavljeni praksi začne eno uro po sončnem zahodu in konča eno uro pred sončnim vzhodom. No, to je pač treba povedati zato, da koga ne bi zapeljala luna.

Spomnimo se tudi, da za odstrel srne in mladiča izvršilni predpis zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi predpisuje prav tako močne naboje kakor za odstrel srnjaka: najmanjši kaliber 5,6 mm, najmanjša teža krogle 3,2 grama z minimalno zadetno silo kpml/100 m — 100. To je pač treba vedeti zato, da se kdo »slučajno« ne bi poslužil MK puške oz. floberta s kalibrom 5,6 mm.

So tudi lovci, ki se jim ne ljubi na visoko prežo. S svojim avtomobilom se zapelejo na jaso ali celo na poseko in potem kar v avtomobilu na mehkem pri odprtem oknu čakajo svoj plen. In če se nebo le preveč »pooblači« si dovolijo prižgati tudi žaromete, da je zadetek bolj »točen«. Kdor ima takšno poželenje, naj ob prvi priložnosti zopet vzame v roke lovski zakon in naj prebere, da je tak lov strogo prepovedan. In še visoka kazen je predpisana!

Z oktobrom se bodo začele brakade. Zgodilo se je, da je lovce zapeljalo in so na brakadi udarili po srnjadi. Lovski zakon to strogo prepoveduje. Tudi pogoni na srnjad brez psov niso dovoljeni, izjema je le pritisk z največ tremi gonjači. Ne z gonilci, kajti gonilci so psi!

Foto Janez Papež, Diana

SLIKA NA DRUGI STRANI OVITKA — NA 270. STRANI LETNIKA LXV:

Gams še v svetlejši poletni dlaki, ki pa jo bo kmalu zamenjal s temnejšo jesensko oziroma zimsko

Foto Savin Bitenc, Diana

Več znanja in odgovornosti pri odstrelu srn in mladičev

Blaž Krže

Uresničevanje strokovnih nalog pri gojitvi srnjadi nedvomno zahteva tudi več znanja in odgovornosti pri odstrelu srn in mladičev. Sicer samo načrtovanje jakosti odstrela srnjadi ne izhaja zgolj iz števila in potrebnega spolnega razmerja v sestavi odstrela, pač pa mora izhajati tudi iz kakovosti srnjadi in višine prirastka, spolne in starostne sestave v populaciji in kazalcev, ki kažejo na stopnjo »izkoriščenosti okolja«. Ob upoštevanju vseh teh ugotovitev z jakostjo odstrela uveljavljamo želene spremembe oziroma ustrežnejše populacijske odnose znotraj vrste in v njenem odnosu do okolja.

Gojitvena načela, ki jih z enotnimi gojitvenimi smernicami razmeroma učinkovito uveljavljamo pri odstrelu srnjakov, pa moramo z vso odgovornostjo oblikovati in seveda tudi izvajati pri odstrelu srn in mladičev. *Z odstrelom srn in mladičev neposredno uravnavamo prirastek in spolno razmerje. Biološko je ta odstrel vsaj enakovreden odstrelu srnjakov, če ne pomembnejši.* V le-

tih in po letih z velikimi naravnimi izgubami srnjadi je odstrel srn in mladičev manjši od prirastka. Po drugi strani pa vemo, da s »pretiranim« varčevanjem srn in mladičev števila srnjadi poljubno ne bomo povečali.

Naloga vsake lovske organizacije, ki upravlja lovišče, ni le teoretično in strokovno sprejeti in uskladiti načrt odstrela, pač pa *ga mora tudi uresničiti*. Pri tem sodobno lovstvo vse bolj tudi v praksi upošteva dognanja stroke. Lovci pa morajo biti vse bolj odgovorni za ustrezno praktično uveljavitev teh spoznanj. Vsak lovec mora poznati letni načrt gospodarjenja in biti soodgovoren za njegovo izvedbo. Za to nalogo pa mora biti tudi primerno strokovno usposobljen. Ko se teoretičnemu znanju mladega lovca pridružijo še izkušnje, zbrane v zeleni praksi, je šele sposoben pravilno ocenjevati srnjad pred strelom. Med najpomembnejše in tudi najtežje naloge lovcev sodi divjad v naravi zanesljivo pravilno oceniti. Zbrano teoretično znanje pa lahko

oplemenitimo le s številnimi izkušnjami. Le tisti lovec, ki dobro pozna srnjad, zanesljivo ne bo delal večjih gojitvenih napak.

Izkušenemu lovcu pomagajo številni znaki pri presoji oziroma ocenjevanju srnjadi v naravi: obnašanje, telesne značilnosti, barva glave oziroma videz obličja, pa tudi rast in čiščenje rogovja, pomladansko in jesensko prebarvanje. Pomankanje razpoznavnih znakov pa močno otežkoča pravilnost presoje srn oziroma mladičev.

Mlada srnjad (1 do 2 leti) je zaupljiva in zvedava. Pri oprezanju visoko steguje vrat in pogosto napravi celo nekaj korakov proti »nevarnosti«. Ko odskoči, se kmalu ustavi, pogosto še pred kritjem. Zaboka še na planem, pogosto dolgo boka — največkrat z nekoliko višjim glasom.

Pri srednje stari srnjadi (3—5 let) je tako obnašanje redko. Praviloma se obnaša tako, da je časovno razmerje med tem, ko se pase, in oprezanjem od 3 do 5 : 1. Na sumljive šume ta srnjad reagira z razmeroma dolgim oprezanjem, pri ponovljenem takem šumu umirjeno odskoči in največkrat le nekajkrat zaboka.

Stara srnjad je pa zelo oprezna. Na paši je nemirna, 2 do 3-krat na minuto opreza, razmerje med tem, ko se pase, in oprezanjem je 1 do 2 : 1. Star srnjak izstopi s skoraj stegenjem, spuščnim vratom. Stara srnjad, obeh spolov, odskoči brez preverjanja izvora sumljivega šuma. Največkrat ne zaboka, ali pa le nekajkrat šele globoko v kritju.

Seveda pa teh nekaj napotkov ne gre jemati preveč togo. Zlasti v močno vznemirjenih predelih, ali v predelih z velikimi zvermi (ris, volk), je tudi srednje stara srnjad zelo plašna in oprezna.

Veliko praktičnih izkušenj je potrebnih pri ocenjevanju oziroma presojanju starosti po telesnih značilnostih. Zlasti pri srnah je takih znakov razmeroma malo: upadle

V začetku septembra že lahko razločimo srnjačka od srnice, zlasti po razvitosti čelnih nastavkov (rožnic). Srnjaček se na splošno prve mesece življenja telesno razvija nekoliko počasneje kakor srnica, razlike se izravnavajo nekako v decembru
Foto J. Papež, Diana

Mladiči se dobro razvijajo le ob materinem vodstvu, ne le zaradi dojenja, pač pa tudi iz več drugih razlogov. Izguba srne-matere mladiča psihično močno prizadene. To se kaže tudi na zaostanku v telesnem razvoju, kar se kasneje ne da nadomestiti

Foto K. Lampe, Diana

lakotnice, vbočen hrbet, povešen trebuh. Zlasti zelo stare srne imajo šibek, oslavljen vrat, ki je še zlasti očiten ob razmeroma polnem, močnem oprsju in visokem vihru. Visok viher je tudi pogost znak starosti srnjakov.

Poudariti velja tudi barvne različice v poletni obarvanosti. Enoletna srnjad (lanščaki in mladice) je svetleje rdeča, tudi rumeno rdeča; pri starejših živalih prevladujejo temnejši, rjavo rdeči odtenki. Mladiči obeh spolov (srnjački in srnice) so praviloma temnejše obarvani in jih v poznem poletju tudi po barvi ločimo od telesno šibkih enoletnikov.

Razmeroma dober pripomoček za zahtevno in težko presojo starosti srn je tudi njihov prirastek. Srna pri prvem porodu najpogosteje povrže (in potem vodi) le enega mladiča. To ugotovitev sta potrdila Andersen (1953) in Strandgaard (1972), ki sta v približno pol pregledanih materinah srn mladice našla le po en za-

rodek. To pomeni, da je »poznana teritorialna srna«, ki že tretje leto zapored vodi po dva mladiča, stara vsaj pet let. Najmanj tolikšno starost naj srne tudi dosežejo. Vsekakor pa moramo upoštevati možno izgubo mladičev zaradi prometa, kmetijske mehanizacije in zveri.

Stubbe in Passarge (1980) navajata podatke oziroma ugotovitve iz lovišča v Nemški demokratični republiki, kjer je bila večina uplenjenih nevedečih srn stara 5 do 7 let. Iz tega sklepata, da je odstrel nevedečih srn največkrat utemeljen. Znano je tudi, da so telesno močne srne z razmeroma šibkimi mladiči pogosto stare.

Poleg pravilne presoje starosti pa mora lovec pri odstreli srn in mladičev pravilno uporabljati tudi merila o kakovosti. Ta so predvsem telesna razvitost in zdravstveno stanje. Pri tem pa mora dosledno spoštovati vlogo srne-matere oziroma srne-vodnice.

Večina raziskovalcev srnjadi se

namreč strinja z ugotovitvijo, da v populaciji srnjadi z upadanjem telesne moči srn narašča število gumbarjev B-lanščakov. To tudi zaradi tega, ker telesno šibke srne polegajo šibke mladiče. Ta vpliv se opaža tudi v naslednjih generacijah. *Izbira srnjadi po telesni razvitosti v praksi nalaga izredno težko nalogo, ki so ji kos le izkušeni in nenehno usposabljači lovci.* Le-ti pa morajo pri izbiri upoštevati tudi življenjske razmere določenega območja. Pridobiti si čim večjo usposobljenost je pa naloga vsakega gojitelja srnjadi.

Lovčeva odločitev je razmeroma lahka, če imamo možnost istočasno primerjati živali, npr. dve vodeči srni.

Izredno pomembno je tudi, da za odstrel srn in mladičev izkoristimo začetek lovne dobe, to sta september in prva polovica oktobra. Pri srnah, ki vodijo dva mladiča, z odstrelom enega drugemu za nekaj tednov podvojimo količino mleka.

Močnim, zrelim srnjakom rogovje lahko že odpade sredi oktobra, še preden se prebarvajo. Zato je pazljivost pri ugotavljanju in presoji srn ter mladičev tem pomembnejša
Foto K. Lampe, Diana

Dalje naj bi v septembru izpolnili kar največji del odstrela enoletnih srn (mladic), še preden se le-te ponovno pridružijo materam. Kasneje namreč zelo radi mladice ob materah ocenimo za močne mladice. September in oktober sta najprimernejši čas za odstrel srn in mladičev tudi zato, ker nam stopnja prebarvanosti olajša presojo starosti.

Odstrel mladičev usmerimo predvsem na srnice, *razlike med spoloma so v septembru že dobro vidne*. Vedeti moramo tudi, da se srnjački (mladiči) prve mesece telesno počasneje razvijajo kakor enako stare vrstnice in da se razlika izenači šele v decembru. V septembru srnjad ponovno dobro izstopa in mladiči še razmeroma tesno sledijo materam, kar prispeva k zanesljivejši presoji. V kasnejših mesecih so dnevi krajši, pogosta so obdobja slabega vremena in srnjad se zadržuje pretežno v gozdu, zlasti v letih z dobrim obrodом gozda. Čim bolj se leto izteka, tem bolj lovcem popuščajo strokovne in etične zavore ob morebitnem dejstvu, da izvedba načrta o odstrelu srn in mladičev zaostaja. Odstrel srnjadi na skupnih lovih pa je največkrat le redukcijski. Če k temu

prištejemo še ne povsod preseženo prakso, da vse mladiče štejejo med odstreljene srne, potem je odgovor na marsikatero vprašanje, kako učinkoviteje gojiti srnjad, jasen. Z odstrelom srn in mladičev ne odlašajmo na zimske mesece, češ »naj se še malo poredijo«. Pri tem je tudi treba vedeti, *da se odstrel v januarju ne šteje več k izvedbi plana za minulo leto*; npr. v januarju 1983 uplenjeno srnjad (in tudi drugo divjad) bo treba šteti v odstrel za lovskogospodarsko leto 1983. V septembru in prvi polovici oktobra naj bi odstrelili tri četrtine ($\frac{3}{4}$) srn in mladičev.

Prav tako, kakor se moramo lovci odgovorno lotiti odstrela srnjakov, se moramo lotiti tudi odstrela srn in mladičev. Vse disciplinske in tudi finančne kazni oziroma omejitve, ki ponekod obvezujejo lovce za odstrel srn, je najbolje usmeriti na obvezen odstrel srnic (mladičev ženskega spola), ker je pri tem možnost napačnega odstrela zelo majhna.

Pretežni del srn in mladičev naj bi odstrelili na čakanju. Ena izmed premalo uporabljenih oblik tega načina lova je, da sta istočasno na preži dva lovca. Prvi odstrelji mladiča, drugi srno. To močno olajša

odstrel mladičev in srn. Vsekakor pa je tudi pri tej obliki lova obvezno upoštevati: najprej mladič, potem srna! V septembru in oktobru se srna po strelu (streljih), ko je padel mladič (ali sta padla oba mladiča), še zaustavi, v kasnejših mesecih pa praviloma ne več.

Pri zalazu navadno vidimo več srnjadi kakor na čakanju, toda pri zalazu so možnosti za napačno presojo pred strelom mnogo večje, zato je zanesljiv strel težji. To zlasti velja na gozdnih, slabo preglednih področjih. Čar zalaza je v tem, da lovec poizkuša premagati čute divjadi. Zlasti mladi lovci bi morali vedeti, da je mnogo uspešnejši počasen, oprezujoč zalaz, kakor pa mladostno vihrav, na katerem lovec predvsem vznemirja divjad. V vsaki lovski organizaciji bi morali biti tudi zelo kritični do naraščajočega »motoriziranega lova«. Motorizirani lov je v navzkrižju z zakonom, pogosto pa tudi z enakomerno razporeditvijo odstrela (srnjadi) po celotnem lovišču.

Z odstrelom srn in mladičev torej uresničujemo načrt odstrela srnjadi glede na višino in spolno ter starostno sestavo (strukturo). *Ob tem naj ne bi odstrelili niti ene vodeče srne in pustili nobenega osirotelega mladiča!* Kljub temu, da mladiči pozno jeseni ne sesajo več, pa jih izguba matere psihično tako prizadene, da telesno zaostanejo. Zaostanka v rasti pa tudi v kasnejših letih ni moč popraviti!

Izvršeni odstrel jelenjadi, srnjadi in damjekov v letu 1980 ter primerjava z letoma 1979 in 1978

Iz statistike Lovske zveze Slovenije

Lovišča lovskih družin po zvezah	Jelenjad				Srnjad				Damjeki		
	jelen	košuta	tele	skupaj	srnjak	srna	mladič	skupaj	jelen	košuta	skupaj
Bela krajina	42	21	13	76	86	55	55	196	—	—	—
Celje	16	9	4	29	1457	859	834	3150	6	4	10
Gorenjska	35	23	24	82	819	655	383	1857	—	—	—
Gorica	11	11	9	31	1121	891	658	2670	—	—	—
Gornja Radgona	—	—	—	—	175	137	133	445	—	—	—
Idrija	1	—	—	1	287	251	212	750	—	—	—
Ilirska Bistrica	21	24	14	59	81	52	35	168	—	—	—
Kočevje	166	179	134	479	294	205	175	674	—	—	—
Koper	6	7	—	13	334	233	201	768	—	—	—
Ljubljana	80	36	48	164	940	1450	1290	3680	—	—	—
Ljutomer	—	—	—	—	77	96	81	254	—	—	—
Maribor	30	23	11	64	1899	1324	1335	4558	13	10	23
Notranjska	85	96	105	286	277	213	228	718	—	—	—
Novo mesto	34	19	14	67	339	338	245	922	—	—	—
Posavje	7	7	3	17	345	276	143	764	3	5	8
Postojna	33	42	33	108	421	335	231	987	—	—	—
Prekmurje	33	11	—	44	440	375	265	1080	—	—	—
Ptuj	—	—	—	—	603	420	351	1374	—	—	—
Zasavje	4	—	—	4	271	198	90	559	1	—	1
Žalec	—	—	—	—	149	93	104	346	—	—	—
SKUPAJ: 1980	604	508	412	1524	10 415	8456	7049	25 920	23	19	42
1979	552	465	351	1368	10 051	8664	6644	25 359	17	9	26
1978	586	499	299	1384	10 147	8696	5995	24 838	19	15	34
Lovsko-gospodarske organizacije	Jelenjad				Srnjad				Damjeki		
	jelen	košuta	tele	skupaj	srnjak	srna	mladič	skupaj	jelen	košuta	skupaj
Fazan	2	2	—	4	55	69	47	171	—	—	—
Jelen	131	179	195	505	76	88	75	239	—	—	—
Kompas	15	23	12	50	92	55	59	206	1	—	1
Kozorog	31	48	46	125	207	116	31	354	—	—	—
Ljubljanski vrh	10	10	23	43	47	39	23	109	—	—	—
Medved	184	266	245	695	98	50	56	204	—	—	—
Pohorje	27	33	22	82	119	49	23	191	15	24	39
Prodi	—	—	—	—	12	9	4	25	—	—	—
Triglav	4	8	1	13	116	70	8	194	—	—	—
Žitna gora	20	15	22	57	16	17	15	48	—	—	—
SKUPAJ: 1980	424	584	566	1574	838	562	341	1741	16	24	40
1979	375	545	547	1449	886	579	336	1801	16	13	29
1978	376	538	502	1416	738	619	333	1690	16	29	45
SKUPAJ Lovska zveza Slovenije in lovskogospodarske organizacije											
	jelen	košuta	tele	skupaj	srnjak	srna	mladič	skupaj	jelen	košuta	skupaj
1980	1028	1092	978	3098	11 253	9018	7390	27 661	39	43	82
1979	909	1010	898	2817	10 937	9243	6980	27 160	33	22	55
1978	926	1037	801	2800	10 885	9315	6328	26 528	35	44	79

Pripomba:

Površine lovišč (lov. družin) po posameznih zvezah in lovišč lov. gospodarskih organizacij (gojitvena lovišča) so objavljene v št. 6 — junij 1982, na straneh 196 in 197.

Muzej lovskih trofej in orožja Josipa Broza-Tita

Veljko Varičak

V Spominskem središču »Josip Broz-Tito« v Beogradu, v Užički ulici, komaj streljaj od Hiše cvetja, poslednjega prebivališča predsednika Tita in še bliže rezidenci, v kateri je naš maršal preživel vsa leta svojega bivanja v Beogradu, stoji v prostranem parku brunarica, imenovana Lovska hiša.

Tedanja Ljudska republika Slovenija jo je podarila predsedniku Josipu Brozu-Titu, 25. maja 1952, ob njegovem šestdesetem rojstnem dnevu. Brunarico so naredili delavci takratnega republiškega tesarskega podjetja Tesar iz Ljubljane, po načrtu mojstra Alojza Kamnikarja in po zamisli ter navodilih Ivana Mačka-Matiije. Prvotno je bila ta brunarica opremljena z delom predsednikovih lovskih trofej, uporabljali pa so jo tudi, zlasti v poletnih mesecih, za skoraj vsakodnevno predvajanje filmov. Kasneje je ta brunarica služila v glavnem le za hrambo predsednikovih lovskih trofej.

V končni ureditvi Spominskega središča »Josip Broz-Tito« pa je Lovska hiša preurejena in opremljena po načrtih ing. arh. Igorja Lunačka tako, da je sedaj lovski muzej večjega dela predsednikovih lovskih

trofej in medalj, katere so te trofeje prejele na lovskih razstavah. V njej so razstavljeni tudi predmeti in orožje, ki jih je Tito uporabljal na lovu, dalje njegova lovska odlikovanja, plakete in druga lovska priznanja.

Razstavljeno je številno rogovje jelenov, srnjakov in damjekov, rogovi muflonov in kozorogov, gamsji rogovi in merjaščji čekani, medvedja kožuha in medvedova lobanja, dermoplastični preparati ruševcev, divjih petelinov, medveda in kozoroga ter številne trofeje iz Afrike in Azije. Po moči so trofeje zelo različne, od vrhunskih pa vse do gojitvenih. Tudi to je dokaz, da je bil predsednik Tito lovec, ki mu ni bilo zgolj za kapitalne trofeje. Rad je zahajal v lovišča, lovil in odstrelil tisto, kar je bilo pač primerno za odstrel. Trofeje je jemal v trajen spomin na lovska doživetja in jih enako vrednotil, ne glede na jakost in kakovost, kar med drugim dokazuje tudi to, da je vse trofeje tudi hranil.

Za našega bralca bi bilo vsekakor zanimivo vedeti, kaj vse je razstavljeno v Lovski hiši. Zaradi obilice eksponatov je nemogoče naštet

Del Titovih trofej iz Afrike

vse, zato se bomo zadržali le pri navajanju in opisu lovske najbolj zanimivih in pomembnih trofej ter drugih predmetov.

Južna veranda je sedaj zastekljena in v njej so med drugimi razstavljeni: kožuh medveda, uplenjen v Bugojnem leta 1975 in ocenjen s 449,50 točke; nagačeni medved v pokončni drži; nagačeni kozorog, uplenjen na Ljubelju; zbirka čekanov merjascev, uplenjenih v Karadjordjevem v letih 1977, 1978 in 1979.

Predsoba je opremljena z manjšim številom trofej, predvsem s srnjačjim rogovjem. Tu je tudi napisana znana misel predsednika Tita o lovskih trofejah: »Zame so vrhunske trofeje prav takšne vrednosti kakor nacionalne umetnine...«

V osrednjem prostoru na zahodni steni je zbirka trofej iz Afrike. Zlasti velja omeniti nagačeno glavo afriškega bivola z mogočnimi rogovi. Predsednik Tito ga je uplenil leta 1970 v Keniji. Dalje rog nosoroga,

Lovska hiša v Spominskem središču »Josip Broz-Tito« v Beogradu

uplenjenega prav tam, rogovi afriškega bivola, uplenjenega v Etiopiji leta 1968, rogovi gazel impala, uplenjenih v Keniji leta 1970, rogovi oriks antilop, uplenjenih v Etiopiji leta 1955 in 1959 kakor tudi številne druge trofeje. Velja omeniti tudi koži levov, uplenjenih v Tanzaniji leta 1970.

Na južni steni so poleg številnih trofej iz jugoslovanskih lovišč razstavljene nad zidanim kaminom najpomembnejše predsednikove trofeje iz Sovjetske zveze in Mongolije. Osrednja trofeja je nagačena glava losa z mogočnim rogovjem, ki ga je predsednik Tito uplenil leta 1962 v Sovjetski zvezi in rogovi sibirskega kozoroga ter dveh argalijev, uplenjenih v Mongoliji leta 1969. Na tej steni so tudi številni merjašči čekani iz Karadjordjevega, Belja in od drugod, gamsji rogovi iz Kamniške Bistrice, Zelengore in Sutjeske, rogovi dveh najmočnejših predsednikovih srnjakov, uplenjenih v Karadjordjevem leta 1958 oziroma 1964 in ocenjeni s 121,80 oz. 131,25 točke, ter rogovi kozoroga, uplenjenega na Begunjsčici leta 1953. Tu so razstavljena tudi mogočna rogovja jelenov, uplenjenih v Belju in Radinju, katerih ocene presegajo 220 točk. Tu je tudi rogovje damjakov, uplenjenih leta 1954 v Vorovu in leta 1979 v Karadjordjevem.

Na vzhodni steni so razstavljene vrhunske trofeje: 6 rogovij jelenov, uplenjenih v Belju v letih od 1957 do 1977, vsa so ocenjena z nad 230 točkami (najmočnejše ima 236,10 točke), rogovi damjakov, prvo uplenjeno leta 1953 v Kunjevcih (192,10 točke), in drugo leta 1964 na Brionih (189,53 točke), rogovi devetih muflonov, uplenjenih v letih od 1971 do 1979 v Karadjordjevem (najmočnejši 242,15 točke in 232,25 točke). Osrednja trofeja na tej steni je kožuh medveda, uplenjenega leta 1977 na Raduši. Ocenjen je s 493,42 točke in je bil leta 1977 v Marseillu (Francija) proglašen za svetovnega prvaka.

Na severni steni tega osrednjega prostora je mogočno rogovje jelenov, uplenjenih na Belju od leta 1961 do 1977, rogovi damjakov, uplenjenih v Kunjevcih in Iloku od leta 1950 do leta 1958, kakor tudi rogovje jelena aksisa, uplenjenega na Brionih. Tu je tudi nekaj rogov muflonov, uplenjenih v Karadjordjevem in na Brionih, zbirka mer-

Del stene, obrnjene proti severu, in vitrina z orožjem

jašjih čekanov iz Belja, rogovje srnjakov iz Karadjordjevega ter lobanja medveda, uplenjenega na Raduši leta 1975.

V osrednjem prostoru je v vitrinah tudi lovsko orožje, ki ga je predsednik Tito najpogosteje uporabljal na lovu:

— Lovska karabinka Mauser M-66, kalibra .458, Winchester Magnum z menjalnima cevema, kalibrov 8×68 S in $6,5 \times 68$. Puško so podarili tovarišu Titu 25. maja 1971, za njegov 79. rojstni dan, kolektiv kabineta predsednika republike, kolektiv kabineta vrhovnega komandanta oboroženih sil in pripadniki gard-

skih enot. — Dvocevna risanica, ki jo je izdelal puškarski mojster Ludvik Borovnik iz Borovelj, kalibra .300 Holland Holland Magnum, z menjalnima cevema kalibra .375 Holland Holland Magnum. To puško je podaril predsedniku Titu Ivan Maček-Matija decembra 1958. Z njo je predsednik Tito lovil v Etiopiji, Keniji in Tanzaniji kakor tudi v loviščih nekaterih evropskih držav.

— Lovska karabinka Mauser M-70, kalibra 8×68 S, izdelek v sodelovanju tovarne »Crvena zastava« v Kragujevcu in puškarskega mojstra Hansa Fanzoja v Borovljah. Puško je podarila predsedniku Titu dele-

Na steni nad kaminom trofeje iz Sovjetske zveze in Mongolije

Mogočni jeleni iz jugoslovanskih lovišč

gacija iz Bugojna 3. aprila 1977. Predsednik Tito je v zadnjem času pogosto uporabljal to puško, ki se je je držalo ime »bugojanka. Na svojem zadnjem lovu v Karadjordjevu, 8. decembra 1979, je s to puško uplenil zadnje divje prašiče, damjke in muflone.

— Dvocevna risanica kalibra 5,6 × 52 R, izdelek puškarskega mojstra Ludvika Borovnika iz Borovelj. Tudi ta puška je bila darilo Ivana Mačka-Matiije in jo je predsednik Tito pogosto uporabljal pri lovu v slovenskih loviščih, zlasti na gamse.

Poleg teh so razstavljene še druge puške, risanice in šibrenice, s katerimi je lovil predsednik Tito.

Naj omenim še to, da je puške za razstavo v osrednjem prostoru izbral Mile Rapač, svetovalec Lovske zveze Jugoslavije. On je namreč desetletja skrbel, da so bile predsednikove puške vedno natančno pristreljene in da so tudi pravilno delovale.

Iz osrednjega prostora pridemo v zaprto severno verando. Na stenah tega prostora je rogovje damjekov, uplenjenih v Iloku, Kunjevcih in na Brionih, rogovji muflonov, uplenjenih na Brionih, v Vorovem, v Karadjordjevu, na Madžarskem in v ČSSR, rogovje srnjakov, uplenjenih na Kočevskem in v Karadjordjevu, rogovje jelenov iz Belja ter divji petelini in ruševci iz slovenskih lovišč. Tu sta tudi dve vitrini,

v katerih so Titova lovska odlikovanja, priznanja in plakete, katere so mu podelile jugoslovanske in tudi inozemske lovske organizacije, kakor tudi medalje, katere so na razstavah prejele Titove lovske trofeje.

Od odlikovanj in priznanj naj omenim samo najpomembnejša: zlati redi za lovske zasluge lovske zvez Jugoslavije, Srbije, Hrvatske, Slovenije in Makedonije, slovenski znak za lovske zasluge, slovenska Zlatorogova plaketa, plaketi lovske zvez Srbije ter Bosne in Hercegovine, zlata plaketa LŠG »Jelen« — Belje, priznanje ZLD Celje in številna druga.

Tudi tuja lovska odlikovanja in priznanja naj omenimo le nekatera: zlati znak Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC), katerega je dobil leta 1977, kot prvi državnik, za izredne zasluge za razvoj lovstva v Jugoslaviji; zlati znak F.I.d.C. (Italijanska lovska zveza); medalja častnega člana Ukrajinske zveze lovcev in ribičev.

V posebni vitrini so medalje za trofeje na mednarodnih in naših lovske razstavah, vse od leta 1954 dalje. Tu so tudi medalje, ki so jih predsedniku Titu podelila za njegove trofeje naša lovišča Karadjordjevo, »Jelen« — Belje in »Kozorog« — Kamnik.

Na hodniku proti izhodu iz lovske hiše so poleg trofej razstavljene tudi številne lovske diplome, ki jih je predsednik Tito prejel z odlikovanji in priznanji.

Kapitalni medved in vrhunski mufloni

Ko zapuščamo Lovsko hišo, smo polni vtisov, da je bil predsednik Tito res lovec z dušo in srcem, občudovalec narave in prijatelj divjadi.

Končno naj še omenim, da so pri postavitvi tega majhnega, a lepega in pomembnega lovskega muzeja poleg avtorja tega sestavka sodelovali tudi preparator Tone Hafner iz Kranja ter osebna spremljevalca predsednika Tita polkovnika Kosta Jeličič in Miloš Milisav.

Lovska hiša iz severozahodne strani

Vse foto V. Varičak

Zmanjšajmo kaliber!

Iz članka N. Izmetinskija »O nabojih in puškah magnum«, v sovjetski reviji »Ohta i ohotničje hozjaistvo« (Lov in lovsko gospodarstvo) — prevedel in priredil Bogdan Jež

Ideja o izdelavi lovskih pušk šibrenic kalibra 20, ki bi lahko povsem zamenjale puške kalibra 12, se je pojavila v začetku tega stoletja (1910) s knjigo A. P. Ivašenceva »Učinek in raba šibrenic«. Omenjeni avtor je možnost take zamenjave utemeljil z izsledki obsežnih balističnih preizkusov, ideja pa je danes še bolj živa zaradi pojava magnum nabojev.

In kaj sploh pomeni beseda magnum?

V latinščini ta izraz pomeni nekaj večjega, močnejšega, torej nekaj, kar je več kakor normalno. V zvezi s strelivom (krogelnim in šibrenim) nam pridevek magnum pove, da gre za posebno močno polnjen naboj.

V preteklosti je veljala predpostavka, da mora biti teža šiber enaka teži svinčene krogle, katere premer je enak kalibru puške cevi. Prvi dvom v pravilnost te predpostavke je izrazil Ivašencev, ko je leta 1918 opravljajal poizkuse s puškami kalibra 12 in 24, izdelanimi v iževski tovarni lovskega orožja. Pri streljanju je uporabljal:

- posebne naboje kalibra 24 s 34,19 g šiber, kar predstavlja znatno povečanje nasproti normalni polnitvi, ki je 22 do 24 g;

- običajne ameriške naboje winchester kalibra 12 s 34,7 g šiber;

- običajne belgijske naboje FN kalibra 12 s 36,27 g šiber.

Z izidom preizkusov je Ivašencev prišel do spoznanja, da po razantnosti, gostoti in enakomernosti posipa pri strelu kaliber 24 ne zaostaja za strelivom kalibra 12, ampak ima v nekaterih pogledih celo prednost. Na tej osnovi je postavil po-

Tabela 1: Balistični podatki za magnum in navadne naboje kalibra 20

Naboji	Hitrost snopa šiber v m/sek			Pritisk smodniških plinov v barih od konca tulca na razdalji		Gostota posipa v %	
	V 2,5	V 20	V 35	25 mm	750 mm	strelna daljava	
						35 m	50 m
AZOT-magnum	353	311	197	799	48	45	20
Winchester-magnum	365	323	211	797	43	69	26
AZOT 20/70	342	300	204	466	39	50	26

Pripomba: Preizkusi so opravljeni pri temperaturi 20° C.

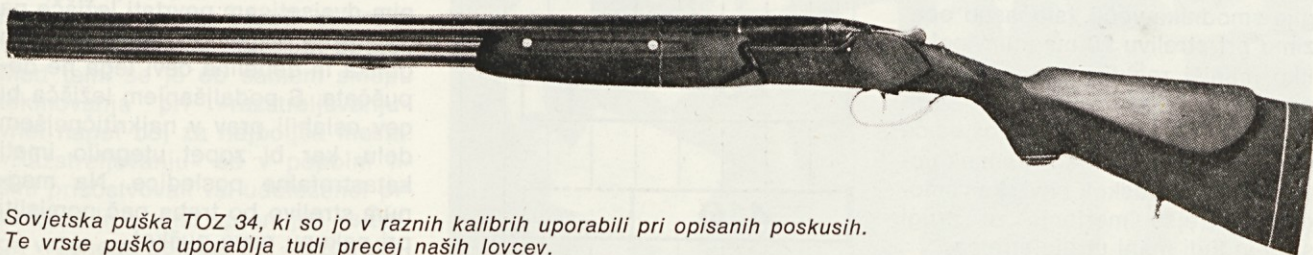
membno napoved, da bodo v bodočnosti lovske puške kalibra 20 in 24 izpodrinile močnejše kalibre.

To napoved je kasneje podprl profesor S. A. Buturlin z ugotovitvijo, da dajeta puški kalibra 24 in 28, polnjeni s 34,19 g šiber, ki dosežejo začetno hitrost 390 m/s, izvrsten strel, boljši od kalibra 12 tako po sili kot po posipu. Pri tem je puška malega kalibra pripravnejša v rokah, lažja, ima milejši odsun in šibkeje počí. Naboj je lažji in za enako količino šiber zadostuje manjša količina smodnika.

Prve korake v nakazano smer so napravili ameriški orožarji, zato ni čudno, da so danes magnum naboji in puške najbolj razširjeni v ZDA. Njihova priljubljenost se v zadnjem času naglo širi med evropske lovce, čemur sledijo tudi evropski proizvajalci lovskega orožja. Pogost je zlasti kaliber 20 magnum, katerega nabojni tulec meri v dolžino 3 cole (76,2 mm). Zaradi sorazmerno težke šibrene polnitve je ta naboj po moči in uporabnosti enakovreden običajnim nabojem kalibra 16 in 12. S ciljem, da bi dobili objektivne podatke o zmogljivosti nabojev ka-

libra 20 magnum, so pred leti opravili v Sovjetski zvezi preizkuse streliva winchester 20 magnum in azot 20 magnum. Pri tem so uporabljali sovjetske puške IŽ-27 E in IŽ-58 MA kalibra 20 magnum, za primerjavo pa še IŽ-27 E in TOZ-34 E kalibra 12. Dobljeni osnovni balistični podatki za navadne in magnum naboje kalibra 20 so v tabeli 1. Primerjajoč te podatke opazimo, da razvijajo naboji magnum veliko večji pritisk v cevi, česar posledica sta večja hitrost in moč šiber. Naboji winchester imajo tulec iz plastične mase, ki je spodaj ojačen s 17 mm visoko kovinsko oblogo, zgoraj pa zaprt na zvezdo. Najpomembnejše je, da so šibre v plastični čašici, katere dno deluje kot čep, plašč pa preprečuje dotik šiber s cevjo. Naboji azot so pa klasičnega ustroja in še v fazi preizkušanja, kar je razlog za njihove nekoliko slabše rezultate.

Bolj nas zanima primerjava nabojev 20 magnum z običajnimi naboji kalibra 12. Ali je strel iz 20 magnuma enakovreden strelu kalibra 12? Odgovor na to vprašanje najdemo v tabeli 2, ki vsebuje izide poizkusnega streljanja iz pušk kalibra 12

Sovjetska puška TOZ 34, ki so jo v raznih kalibrih uporabili pri opisanih poskusih. Te vrste puško uporablja tudi precej naših lovcev.

Tabela 2: Primerjava streliv iz pušk za magnum in navadne naboje

Puška	Masa v kg	Ka- liber	Teža šiber g	Notranji premer cevi v mm	Cev	Energija udarca v ramo (joulov)	V_{10} m/sek	Gostota posipa ‰	Naboj
IŽ 27 E — 20 M	3,2	20	34,5	15,6	zgornja spodnja	31 31	319 321	60 59	winchester-magnum
IŽ 58 MA — 20 M	2,8	20	34,5	15,6	leva desna	33,7 33,5	315 315	63 62	winchester-magnum
IŽ 27 E — 12	3,26	12	34	18,2	zgornja spodnja	33,3 34	306 296	65 63	AZOT-12/70
IŽ 27 E — 12	3,2	12	34	18,5	zgornja spodnja	34,8 33,3	302 298	67 65	AZOT-12/70
TOZ-34 E — 12	3,09	12	34	18,7	zgornja spodnja	34,8 34,8	302 303	69 70	AZOT-12/70

in 20. V to tabelo so vključeni tudi podatki pušk IŽ-27 E in TOZ-34 E z različnimi premeri cevi. Najprej o sestavi nabojev:

— winchester 20 magnum vsebuje 1,81 g smodnika in 34,5 g šiber. Največji pritisk pri temperaturi $+20^{\circ}$ Celzija znaša 797 barov, hitrost šiber na razdalji 2,5 m ($V_{2.5}$) je 365 m na sekundo in $V_{10} = 323$ m/s;

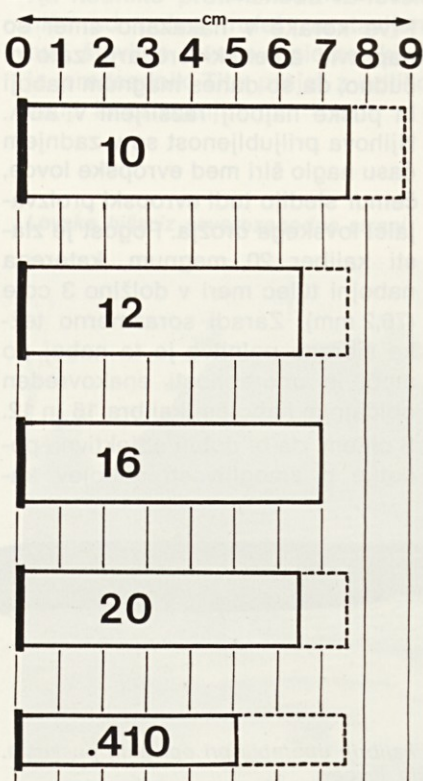
— normalni naboj kalibra 12 pa je polnjen z 2,1 g smodnika in 34 g šiber ter dosega pri $+20^{\circ}$ C 450 barov pritiska, $V_{2.5} = 340$ m/s in $V_{10} = 300$ m/s.

Iz primerjave obeh nabojev izstopa dejstvo, da ima pri skoraj enakih šibrenih polnitvah magnum 20 za 14 odstotkov manjšo polnitev s smodnikom, toda razvija za 70 % višji maksimalni pritisk. To je posledica manjšega kalibra, saj vemo, da je sila pospeška šiber rezultat pritiska smodniških plinov in površine prereza cevi. Čim manjši je torej kaliber oziroma čim težji je izstrelek, tem večji je pritisk v cevi in to pri nespremenjeni smodniški polnitvi. Poleg tega se zgorevalni prostor pri pomiku šiber v cevi majhnega kalibra počasneje veča, zgorevanje smodnika pa je pri večjem pritisku popolnejše, zato je izkoristek energije smodnika večji. Istočasno opazimo pri strelivu 20 magnum nekoliko manjši reaktivni učinek, to se pravi milejši sunek puške v strelčevo ramo, kar je zopet posledica manjšega kalibra. Manjši sunek pomeni manjši odskok cevi, kar omogoča hitrejše merjenje za drugi strel in tudi manj utruja strelca.

Puške IŽ-27 E 20 magnum in IŽ-58 MA 20 magnum, uporabljene pri preizkusih, so bile izdelane na osnovi standardnih pušk kalibra 16. Za poizkuse so bile namesto originalnih 725 mm dolgih cevi, kalibra 16, izdelane nove 675 mm dolge cevi, kalibra 20. Medosna razdalja

Tulci šibrenih nabojev, ki so sedaj v rabi. Črtkano je nakazana dolžina magnum nabojev.

V ZDA je polovica letno prodanih pušk kalibra 12, približno četrtnina pa kalibra 20.

med cevema je ostala nespremenjena, vendar bi bile pri novi konstrukciji puške cevi lahko bližje skupaj, kar predstavlja prihranek pri teži.

Obstajajo torej vse možnosti za izdelavo lažjega, kompaktnjšega in bolj vse splošno uporabnega orožja kalibra 20 magnum, v katerem bi bilo možno uporabljati tudi šibkejše navadne naboje 20/70 za strel na občutljivejšo divjad.

Širša uporaba kalibra 20 magnum je seveda odvisna predvsem od posluha proizvajalcev šibrenic. Čim več bo na tržišču tega orožja in čim več bo tega orožja v rabi, tem bolj se bo povečala priljubljenost manjšega kalibra med lovci.

Na zaključku naj poudarimo, da magnum nabojev v nobenem primeru ne smemo izstreljevati iz orožij, predvidenih za strelivo normalne moči. Normalna cev je predvidena za manjši pritisk, poleg tega pa ima krajše ležišče in bi pri strelu tulec naboja magnum segel v konus, s čimer bi bil oviran prehod šiber v cilindrični del cevi. To bi imelo za posledico nevaren porast pritiska, ki bi verjetno raznesel cev.

Razočarati moramo tudi tiste nestrpnosti, ki bi hoteli svojim navadnim dvajseticam povrtati ležišče na dimenzije magnum naboja: zunanja oblika in debelina cevi tega ne dopuščata. S podaljšanjem ležišča bi cev oslabilili prav v najkritičnejšem delu, kar bi zopet utegnilo imeti katastrofalne posledice. Na magnum strelivo bo treba pač pomisliti pri nakupu nove puške!

Strelsko prvenstvo Lovske zveze Slovenije za leto 1982

Lojze Černe

Tekmovanje v lovskem streljanju se začne vsako leto v lovskih družinah, nadaljuje se v območjih ali bazenih do končne sestave ekip na tekmovanjih zvez lovskih družin. Ekipe in posamezniki zvez lovskih družin pa tekmujejo za (republiško) prvenstvo Lovske zveze Slovenije, praviloma vsako leto drugod.

Letos je bilo zaključno tekmovanje od 2. do 4. julija na novozgrajenem strelišču Zveze lovskih družin Prekmurje v Rakičanu. Tekmovanja so se, razen ZLD Postojna, ZLD Idrija in ZLD Ilirska Bistrica, udeležile vse zveze lovskih družin in ekipe lovskih OZD. Zveze lovskih družin, ki imajo po sporazumu o lovskem strelstvu pravico nastopati z več ekipami, so sodelovale vsaka z dvema oziroma s tremi ekipami. Na prvenstvu je tako sodelovalo 28 štiričlanskih ekip in 14 posameznikov (skupno 126 strelcev).

Lepo vreme, prijazni gostitelji Zveze lovskih družin Prekmurje, ki so skrbeli za strelske naprave in dobro razpoloženje z okusno jedačo in pijačo, ter vzorna disciplina tekmovalcev, je pripomoglo, da je bilo tekmovanje brezhibno in da so bili uspehi nadporečni.

Že začetek tekmovanja, v soboto 3. 7. 1982, je pokazal, da bo potrebno za prva mesta doseči največje možno število zadetkov. Prvi dan tekmovanja, ki ga je vodil glavni sodnik Ivan Šekoranja, je kar 13 strelcev sestrelilo vseh 25 golobov. Pravi športni boj v streljanju na glinaste (umetne) golobe pa je bil drugi dan tekmovanja, v nedeljo 4. julija 1982.

Spet so se vrstile petindvajsetice, a večinoma pri drugih strelcih kot prejšnji dan. Obakrat, v soboto in nedeljo, pa so uspeli sestreliti vseh 25 golobov le trije strelci. Med temi se je ob samem sklepu tekmovanja pri »razstreljevanju« vnel napet boj za najboljša mesta. »Razstreljevanju« so v popolni tišini prisostvovali vsi udeleženci prvenstva in budno spremljali vsakega vrženega goloba. Pri »razstreljevanju«

Prva ekipa ZLD Ljubljana, ki je zmagala v lovski kombinaciji. Ekipo sestavljajo: Bogdan Jež, Mitja Kersnik, Peter Dimić, Matjaž Šturm

vanju« je najbolje vzdržal eden naših najboljših golobašev Jože Zadnikar, ki je tudi tretjič sestrelil vseh 25 golobov in ob velikem aplavzu zaslužen zavzel prvo mesto. Drugo mesto je pripadlo Mirku Krulcu, tretje pa Matjažu Šturm.

Pri streljanju v tarčo »srnjak«, ki se je končalo že prvi dan tekmovanja (v soboto), je to pot pripadla lovorika Gorenjcu Tonetu Markiču, ki je streljal zelo preudarno in dosegel uspeh 94 krogov. Le krog za njim pa so zaostali Bogdan Jež,

Ekipo ZLD Gornja Radgona, ki je zmagovalka na glinaste golobe. Ekipo sestavljajo: Milan Pelcl, Franc Strniša, Jože Seme, Janko Kralj

Zdravko Komljanec in Janez Šekoranja.

V nedeljo je ves dan potekalo tudi streljanje v tarčo »bežeči merjasec«. Kljub temu, da to strelsko disciplino šele uvajamo, in da strelci niso imeli možnosti predhodnega treninga, je bilo doseženih nekaj prav dobrih izidov. Vsi strelci so bili nad tovrstnim streljanjem izredno navdušeni; to tekmovanje bo prav gotovo pripomoglo, da bodo strelišča z napravo »bežeči merjasec« hitreje opremljena. Najboljši pri streljanju v tarčo »bežeči merjasec« je bil zmagovalec v tarčo »srnjak« Tone Markič, ki je danes prav gotovo najboljši strelec s kroglo med slovenskimi lovci. Na »merjasca« se je izkazal tudi prekaljeni strelec Peter Dimic, ki je tekmovanje v tej disciplini začel in nastrelil enako število krogov kakor Markič, zaradi slabših zadetkov v krogih pa je bil drugi. Tretje mesto je pripadlo Kočevarju Francu Panterju z doseženimi 78 krogi. V lovski kombinaciji golobi-srnjak je zmagal prav tako Tone Markič ter s tem postal kar trikratni zmagovalec letošnjega prvenstva Lovske zveze Slovenije. Drugo mesto je pripadlo lanskoletnemu zmagovalcu v kombinaciji Matjažu Šturmu, tretje pa Koprčanu Rajku Picigi.

Še zanimivejše kakor streljanje za uvrstitev posameznikov je bilo tekmovanje ekip. Pred razpredelnico, v katero so sproti vpisovali rezultate, je bila neprestano gneča, saj so tekmovalci in še posebno vodje ekip neprestano primerjali izide z dosežki svojih ekip. Rezultati posameznih strelcev so bili zelo izenačeni in skoraj do konca tekmovanja ni bilo mogoče vedeti, kako se bodo razvrstile ekipe. Končno so si naslednje ekipe »pristreljale« prva mesta:

ZLD Gornja Radgona (Pelcel, Strniša, Seme, Kralj) na umetne golobe; sestrelila je 382 od 400 možnih golobov. Za primerjavo: lansko leto je prvouvrščena ekipa Prekmurje II. zbrala le 366 točk. Tak izid je letos dosegla desetouvrščena ekipa Posavje I. Pri streljanju v tarčo »srnjak« je bila najboljša ekipa Posavje I. (Šekoranja, Kene, Podpečan, Zidanič), ki je zbrala 343 krogov. Lani je v tej disciplini zmagala ekipa Prekmurje II. s 337 kro-

Najboljši posamezniki v kombinaciji: 1. Tone Markič, 2. Matjaž Šturm, 3. Rajko Piciga. Poleg tega je Tone Markič zmagovalec še v dveh disciplinah.

gi. Enak uspeh je letos zadostoval šele za četrto mesto.

Najboljši kazalec kakovosti oz. napredka v lovskem streljanju je rezultat v lovski kombinaciji, ki ga je dosegla ekipa ZLD Ljubljana I. (Šturm, Jež, Dimic, Kersnik) in zbrala 721 točk od 800 možnih. Lani je prav tako zmagala Ljubljana I. s 695 točkami. Ta uspeh bi letos zadoščal šele za 6. mesto.

Pri streljanju v tarčo »bežeči merjasec« je prvo mesto zasedla Ljubljana I. z 297 krogov od 400 možnih. — O razvrstitvi ekip in posameznikov glej seznam!

Pravo navdušenje nad lovskim streljanjem se je pokazalo ob sklepu tekmovanja pri razdelitvi pokalov, plaket, diplom in strelskih značk. Tekmovalci in žal maloštevilni gledalci so z iskrenim aplavzom nagradili vse tekmovalce, ki so dosegli vidnejša mesta. Doseženi uspehi in pravi športni duh lovcev strelcev pa so spet potrdili, da je lovskemu streljanju treba posvetiti vsaj tako, če ne večjo pozornost kakor doslej. Prav na tekmovanju za prvenstvo Lovske zveze Slovenije, ko se zberejo lovci-strelci iz vse Slovenije, se tudi najbolj pokaže lovsko tovarištvo, se izmenjavajo izkušnje o lovu, gospodarjenju, se sklepajo nova poznanstva in — kar je še najvažnejše — v največji meri se izkažejo strelske sposobnosti in pripravljenost lovcev za obrambo domovine.

Uspehi prvenstva Lovske zveze Slovenije, Rakičan — 1982

I. TARČA SRNJAK

Posamezniki — od 100 možnih krogov

1. Tone Markič, ZLD Gorenjske	94
2. Bogdan Jež, ZLD Ljubljana	93
3. Branko Komljanec, posameznik	93
4. Janez Šekoranja, ZLD Posavje	93
5. Vinko Tomažič, ZLD Ljubljana	92
6. Rajko Piciga, ZLD Koper	91
7. Rudko Mlinarič, ZLD Posavje	90
8. Mirko Podpečan, ZLD Posavje	90
9. Emil Cetinski, ZLD Kočevje	89
10. Mišo Horjak, ZLD Celje	89

Ekipe — od 400 možnih krogov

1. ZLD Posavje I.	348
2. ZLD Ljubljana III.	345
3. ZLD Ljubljana I.	345
4. ZLD Gorenjska I.	335
5. ZLD Celje I.	330
6. ZLD Ljubljana II.	326
7. ZLD Zasavje I.	323
8. ZLD Zasavje II.	322
9. ZLD Posavje II.	319
10. ZLD Maribor II.	318

II. GLINASTI GOLOBI

Posamezniki, od 50 možnih golobov

1. Jože Zadnikar, ZLD Ljubljana	50
2. Mirko Krulc, ZLD Maribor	50
3. Matjaž Šturm, ZLD Ljubljana	50
4. Marko Vilfan, ZLD Ljubljana	49
5. Mitja Zidanič, ZLD Posavje	49
6. Aleksander Gergar, lovske OZD	49
7. Ladislav Leban, ZLD Gorica	49
8. Ludvik Marič, ZLD Prekmurje	48
9. Dušan Urankar, ZLD Celje	48
10. Janez Kalan, ZLD Maribor	48

Ekipe, od 200 možnih golobov

1. ZLD Gornja Radgona	191
2. ZLD Gorica I.	189
3. ZLD Ljubljana I.	188
4. ZLD Koper	187
5. ZLD Ljubljana II.	186
6. ZLD Celje I.	185
7. ZLD Prekmurje II.	185
8. ZLD Ptuj II.	185
9. ZLD Ptuj II.	184
10. ZLD Posavje I.	183

(Slike k poročilu o strelskem prvenstvu LZS tudi na strani 303!)

III. LOVSKA KOMBINACIJA — (srnjak, golobi)

*Posamezniki, od 200 možnih točk
(vsak sestreljen golob 2 točki in vsak
zadeti krog 1 točka)*

1. Tone Markič, ZLD Gorenjske	190
2. Matjaž Šturm, ZLD Ljubljana	187
3. Rajko Piciga, ZLD Koper	185
4. Bogdan Jež, ZLD Ljubljana	185
5. Jože Zadnikar, ZLD Ljubljana	183
6. Janez Šekoranja, ZLD Posavje	183
7. Dušan Urankar, ZLD Celje	182
8. Jože Seme, ZLD Gor. Radgona	180
9. Bogdan Krivec, ZLD Gorica	180
10. Mirko Podpečan, ZLD Posavje	180

*Ekipe, od 800 možnih točk
(vsak sestreljen golob 2 točki in vsak
zadeti krog 1 točka)*

1. ZLD Ljubljana I.	721
2. ZLD Posavje I.	714
3. ZLD Celje I.	700
4. ZLD Ljubljana II.	698
5. ZLD Ljubljana III.	698
6. ZLD Koper	686
7. ZLD Gor. Radgona	684
8. ZLD Gorenjske I.	683
9. ZLD Gorica	678
10. ZLD Zasavje I.	669

IV. TARČA »BEŽEČI MERJASEC«

Posamezniki, od 100 možnih krogov

1. Tone Markič, ZLD Gorenjske	80
2. Peter Dimic, ZLD Ljubljana	80
3. Franc Panter, ZLD Kočevje	78
4. Grega Horjak, ZLD Celje	77
5. Gabrijel Trček, LD Koper	77
6. Jože Zadnikar, ZLD Ljubljana	76
7. Vojko Križnik, ZLD Savinjska dolina	75
8. Mitja Kersnik, ZLD Ljubljana	75
9. Vinko Tomažič, ZLD Ljubljana	75
10. Dušan Urankar, ZLD Celje	72

Ekipe, od 400 možnih krogov

1. ZLD Ljubljana I.	297
2. ZLD Gorenjske I.	277
3. ZLD Celje I.	269
4. ZLD Bela krajina	262
5. ZLD Ljubljana III.	252
6. ZLD Kočevje	249
7. ZLD Savinjska dolina	249
8. ZLD Zasavje II.	231
9. ZLD Ljubljana II.	231
10. ZLD Celje II.	230

zločestim imenom, so ga polepšali. Po njegovem je bil na Marječku grad, kjer so hudobni graščaki in valpti na debelo morili ljudi. Še zdaj morajo biti nekje razvaline tega gradu, pod njimi pa ječe in kleti z neznansko velikimi sodi žlahtnega starega vina ter lončenimi lonci cekinov in srebrnih tolarjev. Otroci smo ob prvih pomladnih pohodih za telohom in zvončki stikali za temi razvalinami, pretaknili peskolome, grebli v beli pesek za krasitev grobov, da bi se dokopali do teh kleti pa nič in nič. Hrib je ostal zaklenjen s svojo hudobijo in bogatijo.

Če je bilo le mogoče, smo se s teh pohodov vselej vračali mimo samotne Rifljeve kmetije, prslonjene ob dnušče hriba Marječka: da bi pokukali v skrivnostno hiško z nerazumljivo alkimistično mašinerijo. Na hišici je bila tablica z napisom postranske Rifljeve »firme«: »Zdelavnica sodavice in pokalice«. Le-ti je »Sakra-mokra« tukaj copral, ob sobotah pa razvažal po gostilnah. Šli smo mimo Riflja tudi zato, da bi nas iz primerne varnostne razdalje oblajali kot na razstavi privezani francoski lovski baseti in resasti ter kratkodlaki istrijanci. Oblajali v mešanem zboru basov, baritonov in nestrpnostno vriskajočih tenorjev. V tem orkestru ni bilo nič pretečega, nič napadalnega. Bilo je, kakor da so nam to zvonjenje pripravili iz čiste dobre volje in pasjega veselja. Iz hvaležnosti, da so v tej tihoti samotni sploh lahko koga oblajali in da so malce pogasili žgoči ogenj zadržane lovske strasti. Šli smo mimo te kmetije, da smo lahko občudovali ogromno temno senčno sliko divjega petelina na veji skrivečenega viharika, naslikano na steni svinjaka iz hrastovih plohov. Divji petelin v drži večnega klepanja, kakršno pozna vsak slovenski lovec. Prav gotovo je ta slika nastala pod čopičem večjega podobarja, ki je vedel, kako se taki reči streže. Z rožami v rokah smo stopicali mimo, da bi slišali bučanje slapa v potok Globovžek, ropot žrmelj in odločno udarjanje mlinskih stop v enakomernem ritmu. Razgledovali smo se, da bi kje uzrli mogočno, vedno nekoliko z moko oprhnjeno postavo starega »Sakra-mokre«, ki se je sicer kdaj pa kdaj, kako nedeljsko jesensko jutro, pojavil pred bližnjo gostilno. S pridvignjenega predvežja smo ga kot z dijaškega stojšča v teatru lahko gledali sredi »ljubljskih škricov« s skopčo nestrpnih brakov, vpreženih na trojni verižici. Ti »ljubljski škrici« so bili slej ko prej zakupniki revirja, ki je bil vsaj približno sedanje pugledsko lovišče, eden za drugim s svojo lovsko družčino: Korbarji,

Žarne oči davnine

(Romanca o divjih mačkah)

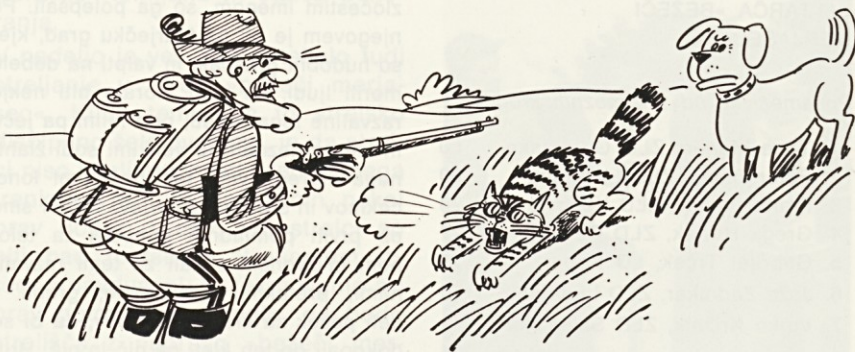
Jelo Gašperšič

II. RAPORT — O DIVJI MAČKI, KI JE ZAGREŠILA PASJO USLUGO

Vse te storije o vojnih pohodih pa je malone zasenčila pripoved o divji mački, ki je prišla k nam z nalomljenim kopitom. To pač ni nedolžna povestica o volku in sedmih kozicah ne o očetu s tremi sinovi, ki jih je poslal po svetu srečo iskat. Dva sta se navadno spredila, tretji, najmlajši pa se je čistega srca vrnil, ko je postoril, kar mu je naročil oče in se končno veselo in bogato oženil ter srečno živel do konca svojih živih dni. To o mački je krvava, okrutna zgodba, za katero najbrž še niso slišali niti taki izvedenci lovskega bjanja, kot so Mirko Šušteršič, Tone Svetina, France Avčin, France Cvenkel in Janko Perat. Tudi je ni moč pripovedovati ob vsakem vremenu, kadar bi se kdo zmisllil, ker vedno nima pravega

učinka. Večer tiste strašne zime, ko se je nočno nebo spustilo na dimnike in se nikakor ni moglo izsnežiti, zadimljena petrolejka in mrmranje gašperčka v kotu sobe, ki smo ji rekli »hiša«, je bilo zanjo pravo vzdušje, neponovljiva kuliserija. Srh te je spreletal, dvojni mravljinici so ti marširali po hrbtu v gasilskih četverstopih, lasje so se od groznice postavljali na krtačo.

Kako je prišlo do te zgodbe, kaj jo je pravzaprav sprožilo? Pod okroglim, stožčasto oblikovanim hribom Marječkom, ki je ločen od vseh drugih hribov, je živel posestnik Rifelj: kmet, mlinar. predvsem pa velik lovec. Nadeli so mu tudi vzdevek »Sakra-mokra«. »Ta star Kovač«, ki je imel za vse svojo razlago, je zatrjeval, da Marječek sploh ni pravo ime tega hriba. V »starih časih« so mu rekli Morivček. Ker pa ljudje niso hoteli živeti pod hribom s takim

Reberniki, Javorniki, oba brata dr. Jan-ko in dr. France Lokar. Med njimi so se najbrž prav kmalu pojavili Rodetovi fantje iz Polja, Gustl, Dominik in Slavc, ki so še doživeli divjega petelina na ljubljanskem Golovcu.

Zgodilo se je nekaj nenavadnega. »Sakra-mokra« je sam prišel v našo hišo in z njim stara, zvesta lovska dratenka, puška z damastnima cevema ter črvičastim nalomljenim kopitom. Če je kak muzikant prinesel očetu v popravilo tako ali drugačno harmoniko ali so ga ljudje gnjavili z mogočimi in nemogočimi željami, ni bilo nič nenavadnega. Toda puška, to je bilo nekaj novega, skrajno vznemirljivega. »Sakra-mokra« se je ves moknat, z neznansko košatimi sivimi brki, kakršne bi lahko videl le pod nosom kakega tršatega Črnogorca ali Karadjordjevega bojevnika iz balkanskih vojn, naslonil ob mizarso mizo, da je s širokimi pleči zasenčil pol stene. Pogladi si je brke k enemu ramenu pa h drugemu in rekel: »Lej, sakra-mokra, kaj se mi je zgodilo! Pravijo, da se razumeš na vse, vsako reč da znaš popraviti, po vrhu pa si še Jagrov France! Naredi mi novo kopito, ne poznam drugega, ki bi mi to hitro napravil! Luna bo kmalu šla gor, sakra-mokra, čas za lisico! Zdaj ima najbolj zrel kozuh, kako naj brez puške!...« Odšel je mož, ki je dišal po moki, gozdu in lovskih dogodivščinah, ki je s svojo domačijo slonel ob gozdu kakor straža hribov Marječka, Kvadnika in Molnika do Roj, kjer je bil podzakupnik lovišča. Mož izpod hriba, kjer so tišino poživljali ropotanje mlina, bobnenje slapa, kadar je odprl zapornico, in vriski istrijancev. Divji zajci nad njegovo domačijo so lahko mirno tičali v ložih, saj je »Sakra-mokra« menil, da je zajec v Marječku »železen«. Na brakadi vedno takó teče okoli hriba, da ga najboljši istrijanec komaj spravi pred puško.

Kadar je bilo treba človeku ustreči, si oče ni dal dvakrat reči. Pri priči se je lotil dela. Na podstrešju, kjer je imel

zalogo nedotakljivih desk in plohov, kosov in koščkov lesa vsake vrste od macesna do oreha, je poiskal ustrezen kos orehove korenine s kakor zadimljenimi rastmi. Novega dela se je lotil premišljeno, skoraj slovesno, z navdihom kot prastari rezbarski mojstri. Pred seboj je razložil celo izložbo dlet za razrazličneš ure in jih skrbno nabrusil. Rezljal je, primerjal, pomerjal in spet rezljal. Kmalu so se pokazali obrisi kopita, bilo je čedalje lepše in navsezadnje se je baskila do stotinke milimetra prilegala utorom. Zlate, natančne, garaške očetove roke so znale izpolniti najbolj nenavadno željo, nikoli pa se niso znale vnovčiti. Spoštovane roke neuresničene konstruktorske narave, ker se je rodil v napačnem času, roke, ki so poleg mizarških del znale narediti vse od prefinjenih gosli, umetnokovaških izdelkov do čudovitega strojčka perpetuum-mobile. Ker je bilo v njem majčkeno fantasta, je preroval novo industrijsko revolucijo. Žal se strojček nikoli ni zavrtel v večnost, ker oče ni poznal zakonov o spreminjanju energije. Pač pa sem v letih osnovnega šolanja dobil od učiteljice pri risanju geometričnih likov edino vročo zaušnico, pospremljeno z obupnim krikom, kako nemogoče so moje čire čare, ko imam vendar tako natančnega očeta.

Ves dan sem ministriral okoli očeta in mu delal napotje. Smel sem pogledati skozi cevi dvocevke, kosmato zakajene od zgorelin črnega smodnika, priličiti nalomljeno staro kopito in pomeriti, bum, na vse strani. Tečnaril sem okoli njega, kdaj bo vendar že tudi sam postal lovec, kakor je nekoč napol obljubil. Zatopljen v natančno opravilo je sikajoče vlekel neprižgano pipo in me ni dosti slišal. Popoldne se je rodil natančen posnetek kopita in že je zadišalo po polituri. Do mraka je bila stara dratenka, z gravirano baskilo, nared. »Sakra-mokra« bo pomirjen dočkal vzhajajočo luno in se zбогаčal za kožo s prenekatero lisico.

Puška je ležala na očetovi mizarški mizi in ob njej revno staro kopito. Če bi jo videl veliki slovenski lovec, pokojni Bogdan Sežun, bi si najprej ogledal gravuro. Zakaj puška mora biti vsaj majčkeno gravirana, da jo lovec, ki se dolgočasi na stojišču, ogleduje, uživa nad umetelnostjo mojstra, draži lovske čute in ostri lovsko pozornost, da mu misel kam ne uide. Pohvalil bi mojstrski izdelek in zadimljene rasti orehove korenine. Končno pa bi izrekel hudo grajo, zakaj les na lovski puški ne sme biti poliran ali lakiran. Nič na lovski opremi ne sme odbijati leska, sicer adijo lisica! Bleščeči gumbi in spolirana kopita sodijo le na parado in amen!

Nič takega se ni zgodilo. Kopito se je zdelo prelepo v svoji bleščavi. Bilo pa je preveč novo, da bi lahko povedalo kakšno zgodbo. Ničesar še ni doživelo, vse je še pred njim. Spregovorilo je staro, ki je imelo za seboj celo zbirko lovskih dogodivščin, s »šišiti« in domislicami »Ta starega Kovača«, ki jih je imel vedno na zalogi.

Kakor ponavadi se je tistega zimskega večera sprehodil sem in tja po predvežju, si otrkal škornje ob kamnitem pragu in vstopil. Vse se je zdelo kot pripravljeno za lovsko baje. Tokrat se nismo opotekali po frontah. Pri miru smo pustili generale in kaprole, strelske jarke in šrapnele, Brusilove ruske kozake in Cadornove italijanske bersaljerne ter ardite. Soseba je pri priči pritegnila lovska dratenka. Ogledal si je očetovo delo, ga pohvalil, puško potehal in nato kot star infanterist napravil nekaj gibov, ki jih je bil vajen z vojaškega drila. Kar padli in potopili smo se v zgodbah o preizkušeni ptičarjih, ki so znali kuhati »ptičji lim« iz hrastove omele. Zašli smo v dogodivščine o lovskih tatovih, ki so jih lovski čuvaji obrizgali s strelji iz soli in svinjskih ščetin, da so si morali hladiti zadnjice kakor galjoti na ladjah, kadar so jih za kazen prebičali in jim rane nasolili.

Po starem patriarhalnem običaju se otroci pravzaprav ne bi smeli vmešavati v pomenek odraslih. Pri nas se je ta navada že kar zrahljala, da smo lahko spraševali in tudi kaj pripomnili. Mene je morila zver, ki me je tako panala z žarnimi očmi. Hitro sem izstrelil, da ne bi zamudil priložnosti: »Pa divja mačka, je to huda zver? Kdo je ustrelil mačko, ki tiči na vašem podstrešju?!« Otroška radovednost je pritisnila na hitrec in sprožila dolgo storijo. Pri priči je bila tu, kakor da je že dolgo čakala, da se bo izlegla. Sosed je malo potuhtal, po-

čakal, da nam je oživil mravljinco po hrbtu v nestrpnem pričakovanju. Začel je nedolžno, da ta mačka na podstrešju ni nič posebnega. Ni bila ne največja ne najhujša, kar jih je kdaj lazilo po tem božjem svetu in njegovih gmajnah. Kot za šalo jo je pihnil lovec, ki mu jo je pomagač izbezal iz hrastovega žlambora. Je pa divja mačka lahko huda zverina, posebno če jo spraviš v škripec. Morda celo hujša od volka, ki mu lahko uideš na drevo. Če ni hude zime, da ne primrzneš, počakaš, da se volk naveliča, in odneseš zdravo kožo. Divja mačka pa zna plezati. Če se zapraši zvrha vate, adijo oči in beli svet. Revež ostaneš za vse življenje. Lahko te spravi na beraško palico. Ne preostane ti drugega, da vzameš lajno in prosiš vbogajme od hiše do hiše do konca svojih živih dni. Končaš pa v kakem hlevu ali listnjaku. Odnesejo te na bližnji britof, kakor da te ni bilo.

Sosed ni spregledal, da smo napravili velike oči in zadržali dih in da nas ima na vrvi. Zato je začel prilivati olje na ogenj, da bi nas končno okopal v srhljivi groznici:

Nekoč v starih časih je živel lovec. Imel je velikega psa nedoločljive pasme, ki je bil oster, posebno na mačke, kaj šele na divje, da ostrejšega ni bilo daleč naokoli. Imel je tudi puško, prednjačo. Basal jo je spredaj s črnim smodnikom, vžigal pa zadaj s kresilom na petelinu. Takrat namreč še niso poznali petelink, pri katerih petelin udari po nabojni igli kot po modrasovem rožičku.

Prijelo ga je, da bi odšla na lov, se malo sprehodila in prezračila ter gredoč odstrelila kakšnega zajca ali jerebico, se lepo vrnila in si pripravila spodobno večerjo. Lovec — ni mu vedel imena, vsekakor pa je imel brado in s perjem okrašen klobuk — si je oprtal torbo in puško — in bolj iz navade poklical psa. Navsezadnje ga niti ne bi bilo treba poklicati, ker je že sam prav dobro vedel, kaj se pripravlja. Bil je eden tistih psov, ki znajo vse, »samo govoriti ne«. Vzela sta pot pod noge. Zakoračila sta v širno ravnino, ki ji ni bilo videti konca. Ko sta prišla do tega konca, se je spet odprla nova ravan, ki ji spet ni bilo videti kraja. Slej ko prej se je to godilo nekje v Banatu ali pa morda celo v širni in neskončni ruski stepi. Nikjer, niti na daljnem obzorju nobenega drevesa, da bi se vsaj oko pripelo nanj in misel odpočila. Sama napol poležana trava do kolen, tu in tam šibje in zanikrno grmičje do pasu. Vreme? (Slovenci pač ne moremo v nobeni zgodbi brez vremena!) Nebo

prevlečeno s sivino, napol žalostno, zakaj če bi deževalo, lovec sploh ne bi šel na polje, ker bi se mu zmočila netivo in smodnik. V sončni pripeki pa se spet ne bi imela kam zateči. Šla sta in šla, lovec nenehno na preži, če se bo kaj zganilo ali zletelo, pes pa je šaril in prečesaval ravnino pred njim. Dolgo, predolgo ni bilo nič. Lovca je to vznemirjalo. Že je hotel odpoklicati psa, da bi ju na poti domov ne zalotila noč. Kar naenkrat pa se je začelo: pes je zadržano zavrnil, kar je pomenilo, da je na sledu in z nizkim nosom opisal dolgo sledino do grmičja. Tu pa se je začel ples in direndaj. Pes je obkrožal to grmičje, divje lajal, napadal in odskakoval kakor živa vzmet. Lovec se je oprezno približeval in po obnašanju razjarjenega psa spoznal, da ima opravka z nevarno zverino. Ali pes odkazuje pred odprtim in nevarnim gobcem volka ali pa pred udarci okrempljene šape divje mačke. Gleda in gleda in kar naenkrat se mu zazdi, da se je nekaj sivega potegnilo iz grmičja in šinilo v stepto kot namazan blisk, kot se reče v lovskem žargonu.

Divja mačka! je pomislil, pes pa v diru za kratkim, debelim pasastim repom. Lovec je lahko samo gledal, kako je šla ta gonja sem in tja. Daleč in bliže, zakaj pes je bil učen, da poišče in požene proti gospodarju. Ko je bil ta dirkaški hinder-honder na vrhuncu, se je zgodilo nekaj usodnega. Velika divja mačka, da lovec še ni videl večje, je spoznala, da ostremu psu ne bo kos.

Nikamor ni mogla uiti, ker ji nizka trava in ravnina brez slehernega drevesa, nista nudili varnega zavetja pred prijemom pasjih zob. Ker je bil lovec na ravnini najvišja točka, se je s psom za petami zaprašila proti lovcu. Preden se je ovedel, preden je sploh začutil nje ne kremplje skozi lovsko kamižolo, mu je vsa nasršena tičala na glavi. Od tod se je branila in psa pošteno oravsala

po gobcu in očeh. Lovec, ki je imel na glavi to mačjo krono, se ni prav znašel, da bi se vrgel na tla. Pes pa je storil svojo dolžnost, zakaj bil je dober lovski pes. Z enim zlitim očesom se je toliko časa stegoval po lovcu, da je zagrabil mačko od zadaj in jo skušal potegniti k tlom. Mačka pa ne bi bila mačka, če ne bi prej zasadila vseh krempljev v teme lovčeve glave. Zgodilo se je, kar se zgodi enkrat v sto in več letih, krvavo in komaj ponovljivo. Pes je potegnil mačko navzdol, divja mačka, ki se je upirala, pa je posnela lovcu vso kožo s temena, čela in obraza. Kakor v napeti indijanarici! Dobesedno ga je skalpirala!

Taka je bila ta storija o divji mački, ki jo je z vsemi poudarki in smislom za romansiranje povedal »Ta star Kovač«. Dovolj razburljiva in krvoločna, da mi dremotna glava ni kinknila na mizo. Sledilo je sto in eno vprašanje: Zakaj ni lovec streljal na mačko, ko je tekla proti njemu? Bal se je, da ne bi počil psa, ki je bil tik za njo! Kako, da mu je mačka zasadila kremplje v lasišče, če pa je imel na glavi klobuk? Odfrčnila ga je kot veter! Kaj je bilo z lovcom, ki ga je divja mačka tako strašno zdelala? Najbrž je bilo po njem, ker se je to zgodilo daleč od doma, predaleč do kakega padarja ali podeželskega ranocelnika. Zvesti pes ga je vsekakor dolgo varoval in mu lizal strašno rano, oba pa sta enako končala...

Sosedu je bilo vprašanj kmalu dovolj. Ugotovil je, »da je ura noč« in da so njegovi golobje, s čimer pa je mislil vrane, že davno odleteli spat. Oče, ki je zaklepal vežne duri za njim, se je ob vrnitvi tiho nasmihal v brk in zmajal z glavo: »Spet se je ene znebil!«

Začuden in malone razočarani smo ga gledali, da taki zanimivi zgodbi ne verjame. Mit o divji mački je zamajal prvi stres.

(Se nadaljuje)

Steklina na območju SR Slovenije

Od 16. junija do 15. julija 1982 so z območja 36 občin laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 231 živali: 134 lisic, 18 psov, 25 mačk, 2 govedi, 2 kokoši, 2 zajca, 27 srnjadi, 13 jazbecov, 2 kuni, 2 podlasici, 1 veverico, 2 pižmovki in 1 ježa.

Virološki inštitut veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 33 preiskanih živalih, z območja 13 občin:

Cerknica (3 lisice), Idrija (1 jazbec), Ilirska Bistrica (3 lisice), Kranj (1 jež), Lenart (3 lisice), Litija (1 lisica), Nova Gorica (1 lisica), Postojna (2 lisici), Sežana (8 lisic), Slovenska Bistrica (1 jazbec), Škofja Loka (2 lisici), Tolmin (4 lisice, 1 jazbec) in Vrhnika (2 lisici).

Med obolelimi živalmi je 87,90 % lisic, drugih živali pa 12,10 %.

Ljubljana, 16. 7. 1982

Republiška veterinarska uprava

Lov v Švici

Dr. Jakob W. Reiff, založnik in urednik švicarske lovske revije »Feld Wald Wasser«, Schaffhausen —
— prevod Polona Terčelj

Švica, mala država sredi Evrope, je znana po svojem nadvse živahnem turizmu, visoko specializirani uslužnostni dejavnosti vseh vrst in po industriji, usmerjeni v izvoz.

Hoteli, banke, zavarovalnice, ure, sir! — Je ob vsem tem ostalo še kaj prostora za neokrnjeno naravo in divje živali, za gojitev divjadi in za lov?

Da in ne. Tako imenovana srednja dežela (Mittelland) je področje ravninskih predelov med Bodenskim in Ženevskim jezerom. Je gosto naseljena in obdelana. Ta razvoj se je začel med drugo svetovno vojno, ko je potreba po oskrbi prebivalstva s hrano iz lastnega pridelovanja zahtevala melioracije, regulacije rek in krčenje gozdov v velikem obsegu. Kasneje sta konjunktura in izgradnja cest pokrajini vsekali nove globoke rane. Šele v zadnjem času je, podobno kakor v drugih državah, tudi pri nas opaziti spremembe v mišljenju, ki so privedle do prizadevanj, da bi naravi spet zagotovili nekaj več pravic.

Ob prej povedanem se nemara zdi presenetljivo, da 27 odstotkov našega ozemlja pokrivajo gozdovi in da imamo poleg tega visoko v Alpah in Juri obsežne, le redko naseljene predele.

Da so se naši gozdovi ohranili, se moramo zahvaliti pred približno sto leti nastalemu daljnovidnemu gozdarskemu zakonu, ki je izhajal iz osnovne zahteve, da takrat obstoječih gozdnih površin ni bilo dovoljeno zmanjšati. Zakon je nastal iz nuje, da se ohranijo s hudim izsekavanjem ogroženi gorski gozdovi in njihova zaščitna funkcija.

Močni staleži

Švica se lahko pohvali s številčno močnimi staleži jelenjadi (okroglo 20 000), gamsov (65 000) in zlasti srnjadi (nad 100 000). Pri tem velja pripomniti, da je navedena števila, ki so rezultati preštevanja, treba sprejeti z določeno mero previdnosti. Divji prašiči so stalna divjad le v maloštevilnih obrobni pred-

lih, zlasti v zahodni Švici, saj je lov nanje sploh zelo intenziven. Isto velja za lisice: zavoljo stekline so bili lovci pogosto proti svoji volji prisiljeni močno posegati po tej divjadi. V zadnjem času delajo pri nas obsežne poskuse s polaganjem kokošjih glav, ki so preparirane s cepivom, katero naj bi zajezilo širjenje stekline. Med manjšimi zvermi je postala zelo redka kuna zlatica. Zavoljo intenzivnega izkoriščanja in goste obljudenosti osrednjih predelov, obsežne uporabe kemičnih sredstev v poljedelstvu ter prehajanja na monokulture tudi pri nas mali divjadi ni lahko. To velja za zajca, za fazana in zlasti za jerebico. Zadovoljiva je številčnost divjih rac. Tudi ruševce se tu in tam še kar dobro drži, medtem ko se divji petelin kljub temu, da je popolnoma zaščiten, bori za obstanek. Pač pa se zadnje čase nekoliko popravlja številčnost prav tako povsem zaščitnih ujed.

Naseljevanje divjadi

Tu ne govorimo o naseljevanju divjadi za neposreden odstrel, ker večina švicarskih lovcev tako početje odklanja, pač pa o ponovni naselitvi izumrlih avtohtonih živalskih vrst.

Posrečila se nam je ponovna naselitev kozorogov. V zadnjih desetih letih smo izpustili tudi nekaj parov risov. Mnenja o njihovi »koristnosti« pa so med lovci deljena.

Ponavljajoči se poskusi naseljevanja fazanov so pokazali, da so ta prizadevanja zelo problematična povsod tam, kjer ni moč izpolniti osnovnih pogojev glede kakovosti biotopa in nemotenosti.

Naselitev kozorogov

Kot primer smiselne in uspešne obogatitve našega (švicarskega) živalskega sveta lahko smatramo ponovno naselitev alpskega kozoroga. Ta čudovita pradivjad je postala v Švici že zelo redka proti koncu

Kozorogi v švicarskih Alpah — primer uspešne naselitve Foto L. Stehrenberger

Švicarska dolina Simmental s Thunerskim jezerom, obdana z vencem alpskih vrhov Foto »Comet« — posnetek iz zraka

srednjega veka. Zadnji kozorog pa je bil uplenjen pri nas leta 1803, ob meji z Italijo.

Kmalu po tem pa se že pojavijo prizadevanja, da naj bi kozorog zopet postal divjad naše dežele. To se tudi odraža v prvem zveznem zakonu o lovu in varstvu ptic, sprejetem leta 1875. V njem je napisano: »Zveza si bo prizadevala poseliti proste gore s kozorogi.«

Končno je leta 1906 upravi »Parka divjadi Peter in Pavel« v St. Gallenu uspelo dobiti iz Gran Paradisa, s pomočjo divjih lovcev, nekaj kozoržjih mladičev. V Gran Paradisu v dolini Aoste v Italiji so se namreč ohranili še zadnji čistokrvni alpski kozorogi. V nekaj letih se je stalež kozorogov v omenjenem parku divjadi tako zelo povečal, da so del kozorogov izpustili v prosto naravo, najprej v predel Graue Hörner, potem pa še drugam, npr. v nacionalni park in v Engadin.

Leta 1950 so novonastale kolonije štele skupno že 1150 kozorogov. Od leta 1950 pa do leta 1982 pa se

je ta mogočna divjad razmnoževala vedno hitreje, skoraj eksplozivno (leta 1965 — 4000 kozorogov, leta 1973 — 8000 kozorogov, leta 1982 — približno 10 000 kozorogov), tako da je bilo treba začeti s selektivnim (izbirnim) odstrelom.

Najpomembnejša divjad

Jelenjad naseljuje ves alpski prostor. Njeno prodiranje v nižinske predele preprečujemo z oblastveno odrejenim intenzivnim lovom. Velika osredotočenja te divjadi v nekaterih predelih, zlasti v narodnih parkih, ter nenehno naraščajoče vznemirjanje te divjadi zaradi razvoja turizma in športnih aktivnosti imajo za posledico znatno škodo v gozdovih. Zato tudi gozdarji terjajo vedno večji odstrel.

Pri gamsih, ki z izjemo nekaj manjših populacij v Juri naseljujejo predvsem alpske predele, je zaradi nepravilno planiranega odstrela prišlo do prehudega poseganja v srednji razred kozlov. Na-

loga našega vodstva je, da z ustreznim planiranim odstrelom, ki naj prizadevneje poseže v razred mladih in med kože, popravi ta nezdravi razvoj.

Srnjad se je tudi pri nas izkazala za zelo prilagodljivo. Opazili smo, da se je zavoljo stalno naraščajočega vznemirjanja skoraj povsod prelevila v nočno žival, kar otežuje lov.

Patentni in revirni lov

Švicarska zvezna oblast se je na področju lovstva zadovoljila s sprejetjem okvirnega lovskega zakona. Dejansko odločanje pa je v rokah kantonov, ki določajo sistem lova, urejajo pogoje za izvajanje lova ter odločajo o vprašanih preprečevanju in plačevanju škode od divjadi. Vedeti je treba, da je v Švici pravica za izvajanje lova ločena od zemljiške posesti.

Švica ima ob skupaj nekaj več kot šestih milijonov prebivalcev okroglo 30 000 lovcev. Od tega jih okoli

20 000 izvaja tako imenovani patentni lov, preostalih 10 000 pa revirni lov.

Pri patentnem lovu si lahko vsakdo, ki izpolnjuje osnovne pogoje, denimo, da je na dobrem glasu, da je plačal vse davke in je opravil lovski izpit, pridobi dovolilnico za lov na celotnem ozemlju kantona, razen v zaščitelih predelih. Lov na jelenjad, gamse in srnjad je pri tem omejen vsako jesen na nekaj tednov. Dovoljeni načini lova so čakanje, zalaz in pritisk. Pri lovu na malo divjad, predvsem na zajca, pa lovec sme uporabljati tudi psa goniča.

Revirni lov se izvaja zlasti v severnih in vzhodnih delih Švice. Pri tem sistemu občina odda revir (lovišče), katerega meje so največkrat tudi meje občine, skupini lovskih upravičencev. Zakupniki izvajajo lov na podoben način, kakor je to primer v Zvezni republiki Nemčiji ali v Avstriji. To pomeni, da začno maja ali junija z zalazom na srnjaka, hodijo jeseni na skupne love, pri katerih sodelujejo tudi gonjači in goniči, ter pozimi čakajo lisico. Nesmiselno bi bilo primerjati prednosti in pomanjkljivosti obeh sistemov. Tja do časov po drugi svetovni vojni so se v posameznih kantonih bili ostri boji glede izbire lovskega sistema, pri čemer so patentni lov pogosto enačili s pravim

ljudskim lovom, revirni lov pa označevali za gosposko obliko lovstva. Sedaj pripadniki obeh sistemov z roko v roki varujejo interese lovstva. Čeravno drži, da lovci, ki so se odločili za patentni lov, delno izvirajo iz socialno skromnejših plastí, je pa tudi res, da so med revirnimi lovci predstavniki malone vseh poklicev. Glede na splošni življenjski standard v naši državi lahko rečemo, da so pristojbine za patentni lov ter zakupnino zelo zmerne. Vsekakor so mnogo nižje od tovrstnih pristojbin v Zvezni republiki Nemčiji.

Na lovu je veselo...

Kajpada, na lovu je še dandanes veselo, čeravno so se zahteve, ki jih morajo izpolnjevati lovski kandidati, zelo poosttrile. V raznih kantonih morajo najprej opraviti eno ali več let trajajoče pripravništvo, pa tudi lovski izpit je iz leta v leto bolj sistematičen in zahtevnejši. Podatek, da pri izpitu pade nekaj manj kakor 40 % pripravnikov, je že sam po sebi dovolj zgovoren...

Praktični del izpita obsega zanesljivo ravnanje z lovskim orožjem, streljanje na mirujočo tarčo ter v tarčo »tekočega zajca«. Teoretični del izpita pa zajema poznavanje in izvajanje lova, balistiko, gozdarstvo, kinologijo in biologijo divjadi.

Problemi lovstva v Švici

Ne bi mogli reči, da prebivalci Švice sovražno gledajo na lov. Seveda je lovstvo v mestih in naseljih v ravninskih predelih deležno manj razumevanja kakor na podeželju in v goratih predelih kantonov, kjer so osvojili patentni sistem lova in se jeseni praktično vsak možak, ki je pri močeh, odpravi v gozdove. V kantonu Graubünden bi, na primer, skoraj gotovo prišlo do vstaje, če bi oblast v času lova organizirala orožne vaje.

Nasprotni ekstrem je kanton Ženeva: v tej mali, a gosto obljudeni deželi so se ljudje z referendumom odločili, naj se lov odpravi. Zdaj morajo državni uslužbenci odnesti planirano število divjadi, zlasti divjih prašičev, ki vedno znova prihajajo iz bližnje Francije.

V sosednjem kantonu Waadt pa je bil predlog, da naj bi lov odpravili, odločno zavržen.

Ravninski predeli Švice (Mittelland) so gosto obljudeni in gradnja cest se po programu nadaljuje. Poleg tega tudi številni rekreativci, ki iščejo oddih v naravi, vnašajo v gozdove, ki so dostopni vsakomur, vse več nemira. Poseben problem pomenijo številni orientacijski teki, pri katerih udeleženci pogosto izbirajo bližnjice, ki vodijo skozi goščave, v katerih se skriva divjad. Pred kratkim so predstavniki švicarskih lovcev in športnih organizacij sedli za skupno mizo. Zdi se, da se jim bo posrečilo skleniti zadovoljiv kompromis.

V gorah povzročajo lovcem skrbi predvsem nekateri izrodki turizma, npr. turno smučanje po gozdovih, poleti helikopterjev na najvišje vrhove, zmajarstvo in vožnje z motornimi sanmi. Zamislim, kako brez truda priti v najbolj odmaknjene kotičke naše lepe dežele, ni konca ne kraja! Razume se, da je divjad zaradi vsega tega izpostavljena vedno hujšim stresom. In ena izmed posledic so vedno občutnejše škode, ki jih povzroča divjad. Take škode pa so vzrok zahtevam po večjem odstrelu divjadi.

Navzlic temu prognoze o lovu in lovstvu v Švici niso slabe. Če bodo lovci ostali enotni, če bodo kritični do svojega početja, se bodo državljanji Švice vedno znova lahko prepričali, da švicarsko lovstvo veliko prispeva k boju za ohranitev narave in zdravega okolja.

Gorska jelenjad v nekem zaščitnem predelu v Švici

Foto R. Maier

Gozdarji in lovci v koroškem kotu za ohranitev divjega petelina

Še pred strokovnim posvetom o zaščiti divjega petelina, ki ga je 12. 4. 1982 sklical ZLD Gorenjske v Kranju, so imeli o isti temi sestanek tudi na področju koroškega dela Pohorskega lovskogojitvenega območja, kjer so letos popisovali rastišča divjega petelina. Delovni razgovor sta 26. marca 1982 izvedla Mežiški lovskogojitveni bazen in Lesna Slovenj Gradec — TOZD gozdarstvo Črna na Koroškem. Razgovora se je udeležil tudi ing. Miha Adamič iz Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, ki je imel ob tej priložnosti tudi predavanje o zaščiti in življenjskih zahtevah divjega petelina v naših gozdovih.

Delovni sestanek je pozdravil predsednik Mežiškega lovskogojitvenega bazena Drago

Vončina. Sledilo je predavanje ing. Adamiča, ki je ob projiciranju diapozitivov, več kakor 50 lovcev in gozdarjem, predstavil osnovne značilnosti življenjskega okolja divjega petelina. Podpisani sem nato na gozdnogospodarski karti območja Slovenj Gradec predstavil razširjenost rastišč divjega petelina in ruševca na področju Mežiške doline. Karti sem izdelal s pomočjo lovcev petelinarjev.

Karta ponazarja, da je divji petelin na območju Mežiške doline še dobro zastopan in da so njegova rastišča predvsem v višje ležečih gozdovih, nad 1100 m, v pogorjih koroških planin Uršlje gore (1698 m), Smrekovca (1695 m), Raduhe (2062 m), Olševe (1929 m), Pece (2126 m). Tu so gozdovi ohranjeni še v dokaj naravni obliki in so ljudem manj dostopni, ker tu dalj časa leži debela snežna odeja. Tudi mreža prometnih gozdnih poti je tu redkejša. V loviščih nekaterih lovskih družin (LD Bistra in LD Koprivna) je opazen celo porast števila pojočih petelinov, kjer na več rastiščih poje po 5 ali 6 petelinov.

Na koncu razgovora smo gozdarji in lovci zavzeli nekaj

stališč, ki naj bi se vključila v širšo razpravo na sestanku, ki ga je kasneje — 12. 4. 1982 — pripravila po navodilih skupščine LZS Zveza lovskih družin Gorenjske v Kranju.

Stališča za zaščito in ohranitev divjega petelina v koroškem kotu:

1. Opraviti natančen popis in oris osnovnih značilnosti vseh rastišč. Akcijo bo vodil ing. Miha Adamič iz Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije ob sodelovanju Zveze lovskih družin Maribor in domačih lovcev.

2. Proučevanje petelina razširiti na njegovo širše življenjsko območje in opazovati njegov celoletni življenjski ritem. Do sedaj smo namreč petelina le zasliševali ali ga proučevali samo na njegovem ožjem življenjskem prostoru — rastišču.

3. Gozdarstvo se mora zavzeti za ohranitev divjega petelina in prilagoditi gospodarjenje z gozdom tako, da bo ohranjalo ustrezen naraven sestoj drevesnih vrst in skupinsko raznodobne gozdne sestoje. V takšen gozd z gozdarskimi deli nikakor ne bomo posegali v pomladnem času, t. j. pred začetkom ju-

lija, ko odraščajo kebkčki divjega petelina.

4. Gozdne ceste na teh območjih uporabljati izključno za namene gozdarstva — Pri spomladanskem zaslišanju petelinov uvesti več discipline v lovskih vrstah. Nemir in zasliševanje petelinov na rastiščih to divjad samo vznemirja, kar ji škodi.

— Začasna zaščita petelina, s prepovedjo lova, mora biti enotna za vso SR Slovenijo.

5. Upoštevati je treba vlogo varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov Slovenije, kjer so navadno, zaradi ohranjene naravnosti, tudi življenjska območja in rastišča divjega petelina. Le-ta se nahajajo največkrat v težko dostopnih višinskih legah.

Na koncu je bilo poudarjeno, da je prav takšne ali morda še večje zaščite na našem območju potreben tudi ruševca, ki se pojavlja na grebenih in vrhovih naših planin. Prav tu so pa navadno meje več lovskih družin, ki ruševca neusklajeno lovijo, mu strežejo po življenju vsaka po svoje kljub njegovi majhni številčnosti.

Miran Čas,
LD Bistra

V SEPTEMBRU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

navadni jelen samec in jelen damjek-samec

košuta navadnega jelena in tele ter damječja košuta in tele

divji prašič
Pozor, odstrel vodeče svinje ni dovoljen!

srnjak

srna in mladič

mufon oven in mufonka ter jagnje

gams kozel

gamsja koza in mladič

jazbec

volk (po odločbi)

polh od 25. 9.

njivska gos

mlakarica, črna lisica, regeljč, kreheljč

fazan

poljska jerebica

gozdni jereb — petelin

golob grivar, grlice

veliki ključač in kozica

kragulj in skobec

11. IX. vziđe ob 5.35 in zaide ob 18.22

26. IX. vziđe ob 5.53 in zaide ob 17.53

= 3. IX.,

= 10. IX.,

= 17. IX.,

= 25. IX.

Rado Cajnko prejel hrvatsko odlikovanje

Lovska zveza Hrvatske je odlikovala Rada Cajnka ob njegovih 70-letnici z zlatim redom za lovske zasluge. Odlikovanje je prejel za dolgoletno prizadevno delo v hrvatski lovski organizaciji in za prispevek pri razvoju in napredku lovstva v SR Hrvatski.

Iz pisarne LZS

V LD Struge na Dolenjskem ni počitka

Nalogo, ki smo si jo zadali, moramo dokončati. To je bila misel vseh lovcev, zbranih na zboru skupščine LD, 23. aprila 1982. Lovski dom, izredno lepa stavba, čaka na pridne roke. Ravnokar bo štiri leta, ko smo pričeli z gradnjo. Stavba je hitro rastla. V domu že dve leti gostujemo, toda zaključna dela še čakajo.

Ta naloga je glavna, a so še druge. Gospodarska komisija je že v začetku marca predvidela program del v lovišču. Obveznih petnajst ur dela na člana je treba smotno razporediti, da bo uspeha čim več.

Potrebno je zgraditi 4 nove preže in 3 obnoviti. Zgraditi je

treba tudi 4 krmišča. Zadolenjeni so že tudi člani, ki bodo pozno jeseni in pozimi zalagali krmišča. Obdelati je tudi treba zemljišča, ki jih ima lovska družina v najemu. Obnoviti je treba označitev meje lovišča, ker je mejne oznake čas skoraj docela izbrisal.

Gospodarska komisija je po zboru skupščine pismeno obvestila vsakega člana o njegovih nalogah in določila tudi rok, do kdaj morajo biti posamezna dela opravljena.

(Sedaj, ko to poročamo, je večina del že opravljenih.)

Po razpravi in sprejemu sklepov na zboru skupščine je starešina Franc Mušič razdelil — prvič v času obstoja naše LD — petim najzaslužnejšim članom priznanja LD: 1 zlato značko, 2 srebrni in 2 bronasti znački. »To je skromno, a iskreno priznanje zaslužnim članom. Do takih priznanj je upravičenih še veliko, toda izvršni odbor LD je podelitev priznanj drugim upravičencem preložil na drugo leto,« je v kratkem nagovoru med drugim pojasnil starešina.

Zbor skupščine je bil delaven. Ni bilo niti časa, da bi dobitnikom priznanj čestitali in z njimi izpili kozarček. A bi bilo treba tudi za take trenutke najti čas!

Dograditev lovskega doma v celoti zajema vse naše misli in skrbi. Na predlog starešine je bilo ponovno razpisano družinsko posojilo za stavbo. Nad polovico prisotnih članov je takoj prijavilo posojilo.

Dragi lovski tovariši, le tako naprej! V slogi in enotnosti je moč! Počitek si bomo privoščili, ko bomo uživali na skupnih lovih, ob zvoku lovskega roga.

Leon Pugelj

Lovci pohorskega gojitvenega bazena zasadili 88 dreves v spomin na Tita

Sobota 22. maja je bila za večino lovcev pohorskega bazena običajen dela prost dan. Veliko nas je že zarana odšlo v lovišče, saj je tam najlepše, ko se rojeva nov dan. Na skupščini ZLD Maribor je bil ta dan določen tudi za izvedbo akcije »88 dreves v spomin na Tita«.

Ob 8. uri zjutraj pa smo se zbrali v Ruški koči na Pohorju zastopniki vseh lovskih družin našega bazena. (Pohorski gojitveni bazen, ki ga ne smemo zamenjati s Pohorskim lovskogojitvenim območjem, se-

stavljajo lovišča LD Puščava, LD Ruše, LD Radvanje, LD Hoče, LD Fram, LD Šmartno in Gojitveno lovišče Pohorje.) Mirko Kacjan, član LD Hoče in vodja bazena, je razložil potek akcije. Pobuda, da zasadimo 88 dreves v spomin na Tita, je naletela, kot povsod po domovini, tudi pri nas na velik odziv. Potekali so razgovori in naposled je bila določena tudi lokacija.

Izbran je bil predel pod Žigartovim vrhom, kake pol ure peš od Ruške koče v smeri Šmartnega na Pohorju. Tam je predsednik Tito pred 13 leti uplenil divjega petelina.

Z nami je bil tudi Tone Španbauer, prijatelj ga imenujejo kar Tonič, ki je vodil Tita na petelina. Pripovedoval nam je zopet znova, kako je tovariš Tito ustrelil petelina na Žigartovem vrhu. Sicer je pa Tone ta lov opisal v »Titovi« številki Lovca, junij 1980, v stavku »Lovska smola v starih nabojih«.

Sedaj je pod Žigartovim vrhom precejšen golosek. Bukov, na kateri je pel petelin, ki ga je uplenil Tito, so gozdarji zaščitili. Tako jih prek nje tem bolj veže spomin na pokojnega predsednika.

Za posaditev 88 dreves je Gozdno gospodarstvo Mari-

Lovci pohorskega gojitvenega bazena gredo na akcijo

Foto A. Žirovnik

Sajenje 88 drevesc pod Žigartovim vrhom

Foto A. Žirovnik

bor prispevalo sadike Paničeve omorike — zelo lepe vrste smreke. Sajenje je potekalo pod vodstvom Mirka Kacjana in smo delo opravili že do 11. ure. Sadike so okoli omenjene bukve posajene v velikem krogu, ki je na eni strani odprt in podaljšan v drevored, po katerem bo dostop do bukve. Nadalje bodo gozdarji od te bukve po označenem drevoredu speljali in uredili lovsko stezo do približno 150 m oddaljene ceste. V neposredni bližini vodi planinska transversala, tako da bodo ta spominski park lahko obiskovali tudi planinci in izletniki.

Ob koncu sajenja smo se dogovorili, da bo odslej vsako leto v maju na tem mestu srečanje vseh lovskih družin pohorskega gojitvenega bazena. To srečanje naj bi bilo čim slovesnejše. Pri programu naj bi sodelovale vse območne lovske družine.

Posedim še s Toničem, z možakarjem zrelih let. Zanima me to in ono. Kot poklicni lovec ima veliko izkušenj. Kako je sedaj z velikim petelinom, ga vprašam. Zazre se proti Žigartovemu vrhu. Ne odgovori takoj. Ne da bi odvrnil pogled od vrhov ozelenelih bukev, pravi: »Takole pred 15 leti je na tem mestu v času

rastitve pelo še okoli 20 divjih petelinov. Bilo je čudovito. Danes jih je znatno manj. Veliko je vzrokov temu in ne bi jih navajal.«

Ko smo se razhajali, smo bili zadovoljni, saj smo počastili Titov spomin in opravili koristno delo.

M. Berglez

»GOZD — DIVJAD«

Biotehniška fakulteta Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani — VTOZD za gozdarstvo: GOZD — DIVJAD, Gozdarski študijski dnevi v Ljubljani, 28. in 29. januar 1980. Ljubljana, marec 1982.

VTOZD za gozdarstvo pri Biotehniški fakulteti organizira visokošolske študijske dni na določeno temo za gozdarske strokovnjake, ki so že zaposleni. To je ena izmed oblik dopolnilnega in podi-

plomskega izobraževanja gozdarjev. Udeležba na vseh dosedanjih študijskih dneh je bila velika, program vedno skrbno izbran in pripravljen, posredovali pa so ga dobri predavatelji. Tako je bilo tudi tokrat.

28. in 29. januarja 1980 sta bila študijska dneva na temo Gozd in divjad. Žal pa je bil natisnjen ves material šele v marcu letos, torej s precejšnjo zamudo. Vsebina ima trajnejšo vrednost, zato zasluži pozornost, saj je zelo aktualna in bo še dolgo.

To razberemo že iz pregleda predavanj in vsebine natisnjenega gradiva:

Krže, B.: Vloga in naloga lovstva v Slovenji

Donaubauer, E.: O sedanjem stanju škod od divjadi v Avstriji

Čop, J.: Kritična ocena stanja in preprečevanje škod od velike divjadi v Sloveniji

Mlinšek, D.: Konflikti med gozdom in divjadjo v Sloveniji

Underschek, K.: Raziskovanje medsebojnega vpliva med jelenjadjo in okoljem s posebnim ozirom na škodo od divjadi

Accetto, M.: Osnovne ekološke spremenljivke in odnosi med njimi

Tarman, K.: Populacijsko genetska raznolikost, osnova za obstoj živih sistemov divjadi in njena struktura

Valentinčič, S.: Populacija divjadi in njena struktura kot dejavnik v okolju

Čop, J.: Funkcija zveri v naravni selekciji divjadi s posebnim ozirom na parklasto divjad

Perko, F.: Metode in prvi izsledki kvantificiranja vpliva divjadi na gozdno vegetacijo

Simonič, T.: Kontrolna metoda v gospodarjenju z divjadjo

Mikuletič, V.: Zaraščanje Krasa in migracijski trendi velike divjadi

Štrumbelj, C.: Problemi pri gospodarjenju z veliko divjadjo na Kočevskem

Adamič, M.: Eko — etološke značilnosti divjadi kot temeljno izhodišče pri vključevanju lovstva v prostorsko načrtovanje

Skupina za sklepe in oceno Gozdarskih študijskih dni pa je pripravila na podlagi referatov in razprave stališča in predloge.

Pobudo za ta študijska dneva je dal VTOZD za gozdarstvo pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani, sodelovali so Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, Lovska zveza Slovenije ter Samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo SR Slovenije. Tako načrtovana in izvedena študijska dneva sta bila namenjena gozdarjem in lovcem, saj gospodarijo v skupnem prostoru, interesi pa so lahko neusklajeni ali celo nasprotujoči si, če ne poznamo ali ne upoštevamo potreb gozda in divjadi v njem.

Lahko tudi ugotovimo, da so bili ti Gozdarski študijski dnevi že drugi o živalskem svetu v gozdu. V letu 1974 je gozdarski oddelek Biotehniške fakultete organiziral študijske dni na temo gozd in živalski svet. To kaže na veliko zainteresiranost in potrebo gozdarjev za to področje znanja.

Zato priporočamo to delo vsem gozdarjem in vsem lovcem, še posebej pa bo koristilo vsem tistim, ki delajo v gozdnogospodarskih območjih — v gozdnih gospodarstvih in v lovskogojitvenih območjih — v loviščih. Vsi

ukrepi v gozdovih in v loviščih vplivajo na stanje uravnoveženosti med gozdom in divjadjo. Zato je za delo na tem področju potrebno veliko znanja; vse prepogosto so, žal, glasni prav tisti, ki jim tega manjka.

Knjigo oz. brošuro »Gozd — divjad« lahko kupite v pisarni Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, ali pa jo pismeno naročite pri tej zvezi, ki vam jo pošlje po pošti (povzetje). Knjiga, ki ima 265 strani, stane 135 din (po povzetju 150 din).

Janez Černač

Dr. Jurij Pesjak

Franc Kalič

Jože Plesec

Dr. Jurij Pesjak, zdravnik v Sevnici, praznuje petdesetletnico življenja in 20-letnico članstva v LD Boštanj. Rojen je bil 10. 4. 1932 v Kovorju na Gorenjskem. Za naravo in lov ga je navdušil njegov stric. Najprej je bil član LD Jesenice, v kateri je sodeloval do leta 1977, ko je moral izstopiti zaradi zakonskega predpisa, ki ne dovoljuje članstva v dveh LD.

Član LD Boštanj je od leta 1962. Le-tej razdaja vse svoje sposobnosti in skoraj ves prosti čas. Tajnik LD je bil 4 leta (1971—75), starešina je pa zdaj že 9. leto (1965 do 66 in od 1975 do danes).

Kot funkcionar LD z vso vne-
mo nadaljuje delo svojih
predhodnikov in se nesebično
zavzema za napredek lov-
družine in lovišča. Naselitev
damjkov v lovišču LD Bo-
štanj, nenehna skrb za go-
jitev divjih prašičev in več-
letna zaščita rac mlakaric
so v precejšnji meri njegova
zasluga.

Raje kakor s puško zahaja
v lovišče s filmsko kamero in
fotoaparatom. Posnel je že
veliko zanimivih prizorov iz
življenja divjih prašičev in
druge divjadi. Nekaj njegovih
posnetkov je bilo objavljenih
tudi v reviji Lovec.

Bil je pobudnik in organizator
dveh občinskih lovskih raz-

stav v Sevnici, v letih 1973
in 1977. O uspehu teh prire-
ditev pričajo mnoga prizna-
nja in pohvale v knjigah obi-
skovalcev.

Petnajst let že zelo uspešno
sodeluje v strelski ekipi LD
Boštanj. Veliko pokalov in
priznanj, nameščenih v lov-
skem domu na Brezovcu, pri-
ča o uspehih te ekipe. Sku-
paj z ekipo je dosegel tudi
lepe osebne uspehe, med
drugimi leta 1976 naslov
strelskega mojstra.

Omenimo tudi njegovo zavze-
manje za sodelovanje sosed-
njih in drugih lovskih družin.
V letu 1979 je LD Boštanj
sklenila pobratenje z LD Pe-
ca-Mežica.

Dr. Pesjak deluje tudi v Zve-
zi lovskih družin (Krško) Po-
savje. Je tajnik skupščine
ZLD Posavje in predsednik
njene komisije za varstvo
okolja, že od leta 1976. In od
leta 1980 je namestnik pre-
sednika komisije za lovske
izpite pri omenjeni zvezi.

Za vsestransko prizadevno
delo je Lovska zveza Slove-
nije dr. Pesjaka odlikovala z
znakom za zasluge in z re-
dom III. stopnje.

Našemu starešini ob njego-
vem jubileju iskreno česti-
tamo in mu želimo še mnogo
zdravih let ter lovski — do-
ber pogled.

Lovci LD Boštanj — L. M.

Franc Kalič je praznoval svo-
jo 70-letnico 10. 7. 1982. Nje-
gova življenjska pot se je za-
čela v Starem kotu, občina
Kočevje. Po dovršeni trgov-
ski šoli se je do odhoda k

vojakom zaposlil v trgovini.
Toda narava s svojimi le-
potami ga je pritegovala že
od otroških let. Zato se je po
odsluženju vojaškega roka
zaposlil pri Gozdni upravi,
revir Draga, in kmalu postal
v. d. vodja revirja.

V NOB je sodeloval od leta
1941 do osvoboditve in bil
za svoj prispevek odlikovan z
medaljo zaslug za narod. Kot
organizator OF med in po
vojni je dobil srebrno prizna-
nje OF.

Po osvoboditvi se je zopet za-
poslil na prejšnjem delov-
nem mestu in bil po oprav-
ljenem strokovnem izpitu ime-
novan za šefa gozdnega ob-
rata. Na tem delovnem mestu,
kjer je služboval vse do upo-
kojitve, je dobil visoki odli-
kovanji: red dela z zlatim ven-
cem in red republike z bro-
nastim vencem.

Tovariš Kalič je eden izmed
ustanoviteljev naše LD Draga-
Trava. Tajniške posle naše
LD je vodil v dveh obdobjih:
najprej 10 let (od 1. 4. 1950
do 10. 4. 1960), potem pa
9 let (1972—81). Pri svojem
delu je bil zelo vesten in na-
tančen, zato si je pri lovcih
pridobil velik ugled in za-
upanje. Deset let je bil tudi
predsednik disc. razsodišča
LD (1961—71).

Za dolgoletno prizadevno in
uspešno delo v lovstvu ga je
Lovska zveza Slovenije odli-
kovala z znakom za zasluge
in z redom III. stopnje.

Ob skrenih čestitkah k jubi-
leju mu želimo še veliko let
trdnega zdravja in mnogo lov-
skih užтков.

Lovci LD Draga-Trava —
V. B.

Jože Plesec, partizan, komu-
nist in lovski nestor, je 15.
marca 1982 izpolnil 80 let svo-
jega življenja. Rojen je bil
v Ljubnem ob Savinji, kjer je
ljubezen do narave ljudem
tako rekoč v krvi. Z 22 letom
starosti je šel služiti kruh na
Koroško. Delal je v rudniku
svinca. Večkrat je ostal brez
dela, saj »gospodom« ni bil
po godu človek brez dlake na
jeziku. Takoj ob zasedbi
domovine se je v Jožetu zbu-
dila uporniška kri. V NOB je
bil sprva najbolj koristen kot
obveščevalec, organizator zbi-
ranja obutve, oblačil in hrane.
To zahtevno delo je
opravljal vse dokler ni bil iz-
dan, nakar je v letu 1943 od-
šel v partizane. Kot izvrsten
poznavalec terena je bil ku-
rir. Član KPS je postal leta
1944, torej še med vojno.

Bil je in je še vedno zelo na-
vezan na gozdove. Z naravo
in divjadjo ga je vedno pove-
zovala velika ljubezen. »Div-
jad je krona zelenega bo-
gastva,« je imel navado reči.
Po osvoboditvi, leta 1946, je
dovršil gozdarsko šolo in po-
stal logar in lovski čuvaj. Naj-
prej je 4 leta opravljal lovsko-
čuvajsko službo v lovišču LD
Pogorevc (1946—50), potem
pa kar 14 let v lovišču LD
Bistra (1950—64). To delo je
izvrševal z velikim čutom od-
govornosti do divjadi in lov-
ske organizacije.

S posebnim elanom je oprav-
ljal tudi razne naloge kot član
upravnega odbora LD Bistra
(1954—58), skupaj 4 leta.

Njegove oči se še vedno lov-
sko zanosno iskrijo. Kljub
častitljivim letom še sedaj
brez optičnih pripomočkov
na puški zanesljivo zadene

srnjaka na sto korakov in brez daljnogleda hitro odkrije tropič gamsov v sivem skalovju.

Lovci cenimo in spoštujemo svojega učitelja in prijatelja ter mu želimo še mnogo let zdravja ter veliko lepega na lovskih stezah.

Lovci LD Bistra — A. M.

Rado Golba — petdesetletnik

Rojen je bil 9. februarja 1932 v zaselku Dolenja vas v Podbrezjah. Na Jesenicah se je izučil za ključavničarja, potem obiskoval srednjo tehnično šolo in postal metalurški tehnik. Zaposlil se je v jese- niški železarni, kjer dela še sedaj.

Že v otroški dobi se je »zagledal« v naravo in rad prisluhnil lovskim dogodivščinam. V času druge svetovne vojne je bil še fantiček, a je že vedel, kje mu je mesto; nosil je pošto in hrano za partizane ter tudi sodeloval pri skrivanju borcev za svobodo.

V lovske vrste se je vključil z vstopom v LD Kropa, nato je leta 1962 postal član LD Jesenice. Zaradi njegove agilnosti so mu v LD kmalu zapu- pali razne funkcije, ki jih je vestno opravljal. Bil je 4 leta član disciplinskega razsodišča, od tega 2 leti predsednik (1967—69), član upravnega odbora LD 6 let (1963—67 in 1974—76), od tega 3 leta ki- nolog in 2 leti predsednik LD (1974—76). Sedaj je dele- gat Lovske družine Jesenice v skupščini občinske SZDL.

V Železarni Jesenice je bil več mandatnih dob član cen- tralnega delavskega sveta in član upravnega odbora. Je rezervni kapetan JLA in priza- devno deluje tudi v ZRVS. Za svoje strokovno in družbeno- politično delo je bil odliko- van z redom dela s srebrnim vencem. Za uspešno prizade- vanje v lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge.

Rado je šegav, družaben lo- vec. Ljubi doživetja v gorah — ruševčevo gruljenje, sreča- nja z gamsi, veselo lovsko družbo v lovski koči, ko zu- naj po skalovju plešeta sneg in vihar. Srečanje z živo div-

jadjo in pravo lovsko tovariš- tvo mu pomenita veliko več kakor odstreljena divjad. Dragi Rado, še mnogo zdravih let, veliko uspehov v lovski organizaciji in dober pogled v strminah Karavank ti ob jubileju želijo —

— člani LD Jesenice in drugi lovci

S fotoaparatom na rukajočega jelena

Rosne kapljice se bleščijo v jutranjem soncu, ki prodira skozi goste krošnje in ožarja stezo, po kateri stopam. Skoraj da sem že pozen. Hoja je prijetna, jutro sveže, kakor nalašč za jutranji sprehod. Jesen je pozlatila bukovo ho- sto in pričinja se jelenji ruk. Nemirno poslušam, kje bo zadonel glas kralja gozdov. Po hoji skozi bukov gozd pre- idem v strnjeno smrekovo ho- sto. Še malo pa bom na vrhu. Kaluža ob stezi je kal- na; ni dolgo, kar je bila obi- skana. V glavnem se sledi je- lenjad, le tu in tam je odtis- njena lisičja šapa. Torej je tudi lisica po nočnem pote- panju prišla semkaj zmočit svoj gobček.

Hoja je vse napornejša, breg čedalje bolj strm. Na čelo so mi stopile znojne kapljice. Rahlo zadihan se ustavim ob debeli smreki in poslušam. Na vrhu hriba zaslišim v ska- lovju ropot kamenja. Tedaj med debli premikajoča se li- sa! Pogledam skozi teleob- jektiv. Košuta. Nepremično strmi naprej in le visoko dvignjene uhlje obrača na vse strani. Visoko dvigne glavo in vleče zrak v nosnici. Nato stopi naprej. Smreke so tako goste, da kljub sončni svet- lobli še ne morem fotografirati. Za košuto stopa še ena, naj- brž enoletna košuta-telica. Za njo pa druga starejša košuta. Zamaknjen sem v prizor. Ti- ho ždim ob deblu, ko zadoni mogočen glas, le kakih tri-

deset korakov od mene. Spre- leti me srh in kurjo polt čutim po telesu. Pa ne da bi se bal. To je bila le lovska mrzlica, ki se loti tudi lovca fotografa. Tisti trenutek jelen stopi na- prej in se mi prikaže v vsej svoji mogočnosti. Gleda točno proti meni, ne upam treniti z očesom. V rokah držim fo- toaparat in le z enim prstom napenjam sprožilo. Jelen se ustavi med debli. Kroni nje- govega rogovja se lepo od- razata od temnega ozadja.

Kaj bi dal, da bi tedaj lahko fotografiral! Kje so bile te- daj roke, ki so držale foto- aparat, in kje oko, da bi po- iskalo ostrino na jelenu! Je- len se je počasi obrnil proti košutam. Prva je pozorno strigla z uhlji in gledala na vse strani, drugi dve pa sta se mirno pasli. Jelen se je spet obrnil proti meni, sklonil glavo in z rogovjem začel razmeta- vati listje, kopati s sprednjo nogo in hropsti, kakor da je jezen, čeprav ni bilo niko- gar, ki bi mu hotel vzeti harem. Nenadno je sunkovito dvignil glavo, skočil nekaj me-etrov naprej, podrsal po vlaž- nem listju in močno zarukal. Šele tedaj sem zagledal dru- gega jelena, ki je odskočil pred zastrašujočim skokom prvega. Bežal je kakih pet- deset metrov, se ustavil in tudi on zarukal. Izkoristil sem trenutno nepazljivost jelenov in dvignil fotoaparat. Izmeril

sem svetlobo in žalostno ugo- tovil, da tudi tokrat ne bo nič s slikanjem. Čas 1/15 mi tega ni dopuščal.

Prvi jelen je še vedno gle- dal za vsiljivcem in jezno ru- kal. Tudi vsiljivec ni mol- čal, vendar ni rukal tako močno. Košute so njuno ve- denje opazovale, kakor da se jih to ne tiče.

Na robu skalovja je pramen svetlobe ožaril visoko pra- prot. Počasi sem se obrnil v osvetljeno smer in izmeril svetlobo. Tam bi lahko foto- grafiral, toda kaj, ko tam ni jelena. Sedaj mi preostane le to, da počakam, če se jele- njad pomakne više in mi omogoči fotografirati. Počasi stopim za smreko, da imam še boljše kritje. Nakar se je- len premakne h košutam, ko- šute pa proti praproti.

Kazalci na uri so hiteli kakor za stavo. Ob smreki sem stal že pol ure, a je še vedno manjkalo kakih dvajset ko- rakov, da bi prva košuta do- segla osvetljeni rob. Jelen je prenehal rukati in se za- čel pasti. Košuta vodnica je končno dosegla svetli del. Spet sem dvignil fotoaparat in izmeril svetlobo. Košuto sa- mo bi že lahko slikal, vendar bi »škloc« prepodil celoten trop. Hotel sem dobiti pred- vsem jelena. Jezilo me je, ker je prenehal rukati. Tedaj se je košuta vodnica obrni- la proti meni in povlekla zrak

Posnetek rukajočega jelena se je pa posrečil Janezu Ko- nečniku, članu Kluba Diana

v nosnici. Polotil se je je ne mir. Odskočila je nekaj metrov in obstala. Tudi drugi dve in jelen so postali pozorni. Takoj nato so se pognali v beg. Seveda, košuta me je dobila v nos! Tri ure čakanja so splavale po vodi. Zopet je bila narava močnejša!

Povesil sem glavo, sprožil fotoaparata v »prazno« in se spustil po strmini. Kmalu sem dosegel cesto. Ustavil sem se in prisluhnil. Le kakih petdeset korakov od prejšnjega mesta je jelen ponovno ruka. Gotovo isti, katerega sem že »skoraj« fotografiral.

Hitro sem prišel do zaključka: Jelen se je s košutami umaknil le toliko, da je bil zrak čist. Ker me niso videli, so se počutili na varnem. Bil sem preveč utrujen, da bi ponovil pot navzgor po strmini. Žal mi je bilo, ker nisem malo počakal. Včasih naglica res ni dobra.

Kljub temu, da nisem naredil uspelega posnetka, sem bil po svoje zadovoljen. Doživetje je bilo enkratno. Opazovati jelena v ruku iz neposredne bližine je lahko kar zavidanja vredno.

Težavnosti lova in foto lova pa ni moč primerjati. Upleniti jelena bi bilo v opisanem primeru igranje lahko. A fotografirati ga, kljub bližini, ni bilo možno! Zaradi premajhne svetlobe! Zato so uspešne fotografije rukajočega jelena tako redke!

Janez Papež

Mladi pišejo

Labod v Grobelnem

Naš kraj Grobelno je letos v januarju obiskala velika bela ptica — labod. Ko sva z očkom, ki je lovec, zvedela to novico, sva takoj odhitela na kraj, kjer naj bi bil beli lepoteč. Res, prav v središču Grobelnega, v potoku Slom, je pristal.

Očka je stopil k znanki, ki stanuje v hiši pri potoku, in jo prosil, naj bdi nad labo-

dom. Očka se je namreč bal, da se labodu ne bi zgodilo kaj hudega. Labodi so po zakonu zaščitene ptice in nihče nima pravice, da bi jih preganjal ali celo streljal, kar se je sem in tja že tudi zgodilo. Znanko je tudi prosil, naj takoj obvesti najbližjega lovca, če bi bil labod v nevarnosti.

Potok, v katerem je labod lahko tudi plaval, mu je zelo ugajal. Sicer se pa ljudi skoraj ni bal: bil je zelo domač. Nekega dne sem ga zagledala na travniku v bližini našega doma. Vzela sem nekaj hrane in se mu približala. Skoraj mi je hrano jemal iz rok. Če pa sem ga hotela pobozhati, je odskočil in zapihal.

Najraje pa se je zadrževal v potoku. Toda vedno hujši mrz je potok okoval v led. Labod je imel komaj še toliko prostora, da je čofotal po nezamrznjeni vodi. Kljub mrazu se je dolgo zadrževal v vodi. Ko je prišel na kopno, je stresel s sebe mrzlo vodo in se okrepčal s hrano, ki smo mu jo pokladali na obrežje. Potem je navadno razpel svoje velike peruti in se v nizkem letu, kakor karavela, spreletel na drugo stran Grobelnega. A kmalu se je vrnil na svoj najljubši kraj sredi Grobelnega.

Ljudje, ki so prihajali po glavni cesti, so ga z zanimanjem opazovali ter občudovali. Krajanji Grobelnega smo bili kar ponosni na belega lepoteča. Nekega dne je labod izginil. Vsi smo bili v skrbeh, kam je odletel in če se mu ni zgodilo kaj hudega. Razširila se je celo govorica, da ga je nekdo ubil. Toda, v naše veliko veselje se je labod februarja vrnil na svoje staro mesto v potoku Slom. A ne za dolgo. V zraku je že dišalo po pomladi in labod je zopet izginil.

Zadnjikrat je pristal v Grobelnem 27. marca letos. Videli smo ga, ko smo se odpravljali na delo v vinograd. Kako bahavo, ponosno je prijadral. Videti je bil dobro razporežen, saj se je zima poslovala, z njo pa tudi mnoge skrbi. Gledal nas je in mi smo ga gledali. Ne le naša družina, pač pa mnogi ljudje. Zopet je razpel svoje velike peruti, se dvignil nad hiše, zakrožil nad Grobelnem — kakor v zahvalo za vso skrb

čez zimo — ter usmeril svoj let proti severu.

Sicer sem si želela, da bi ta zaščitena ptica za vedno ostala v našem kraju. Toda vedela sem, da jo njeno srce in njen nagon vlečeta v njeno pravo domovino na severu. Zato sem belemu lepoteču pomahala v slovo in mu želela srečno pot ter na svidenje pozimi. Zopet naj pride v naše Grobelno, kjer ga bomo spet sprejeli z odprtim srcem!

Ivica Mešiček

Moj tata je lovec

Moj tata je že dolgo lovec. Je član Lovske družine Trebuša že sedemnajst let. Divjad sme loviti v trebuskih gozdovih. Uplenil je že gamsa, zajca, srno, srnjaka, divjega prašiča, kuno in lisico. Vso uplenjeno divjad odda lovski družini. Vsako leto mora plačati članarino. Poleg tega ima tudi delovne obveznosti v lovišču. Včasih mora čistiti lovske steze in pozimi krmiti divjad.

Ima dve puški, lovsko izkaznico, naboje in lovsko obleko, ki jo obleče le včasih. Takrat si na glavo povezne tudi lovski klobuk. Na njem ima pripete razne lovske značke. Lani je v enem dnevu ustrelil gamsa in divjega prašiča. Imel je posebno srečo, ki jo lovci imenujejo lovski blagor. Lovcu pred lovom voščimo srečo na ta način, da mu rečemo: »Dober pogled!« ali »Ravne cevi!« ali »Mirno ro-

ko!« Če lovec upleni divjad, mu njegov spremljevalec čestita na ta način, da mu seže v roko in mu reče: »Čestitam k lovskemu blagru!« Ali samo: »Lovski blagor!« Ob taki priložnosti mu spremljevalec tudi izroči na svojem klobuku zeleno vejico — vejico plena, ki si jo uplenitelj zatakne na desno stran klobuka. Včasih se kak lovec zmoti in ima pri lovskem pogrebu zeleno vejico na desni strani klobuka, kakor če bi tisti dan ustrelil kako veliko divjad. Ob taki napaki takega lovca seveda takoj solovci opozore, naj nikar ne dela neumnosti.

Tudi moj oče je tisti dan, ko je uplenil gamsa in prašiča, imel za trakom na klobuku dve vejici plena. V lovskem priročniku sem bral: Če lovec isti dan upleni več živali iste vrste velike divjadi, ima na klobuku le eno zeleno vejico. Če pa isti dan upleni več živali različnih vrst velike divjadi, dobi oziroma si zatakne na klobuk toliko vejic, kolikor vrst divjadi je uplenil.

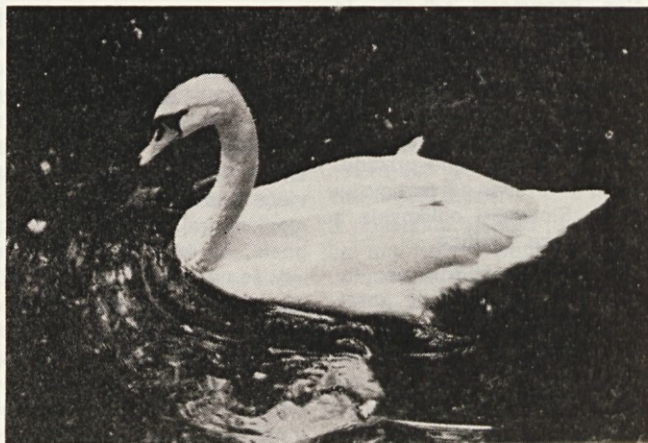
Moj oče je torej ravnal popolnoma pravilno, ker si je zataknil dve vejici. Tisti dan se je vsa naša družina fotografirala z očetom ob uplenjenem gamsu in prašiču. Žal pa so se vse slike pokvarile.

Tudi jaz imam rad divje živali in lov. Vem pa že sedaj, da lov ni samo streljanje divjih živali, ampak tudi skrb zanje. Ko bom postal velik, bom tudi jaz lovec in varuh divjadi.

Metod Eržen,
Gor. Trebuša

Labod

Foto J. Veber

»Jager pa jaga, kaj mu pomaga...«

Moj ati je jager,
jager pa tak!
Ko gre na jago, pravi:
»Prinesem prašiča, ni spak!«
Pa veste, kaj je prinesel?
Prašiča? Kje pa!
Prazen naboj in
nekaj za v pralni stroj...

Ko je šel drugič na jago,
je rekel:
»Bom prinesel polno bisago!«
Pa je ni, kje pa!
Dva zajca je streljal,
a zgrešil oba.
Sedaj se uči za lovski izpit,
kako mora »trofit«,
ne pa »falit«.
Če ga kaj vprašam, odgovori:
»Pojdi no se soliti!«
A jaz se grem raje za šolo
učit...

Mojca Slapnik,
Rovt — Šmartno ob Dreti

V lovski opazovalnici

Nekega dne sem šla z atom
in stricem v lovsko opazo-
valnico. Lovci pravijo taki
zgradbi tudi visoka preža, ne-
kateri pa visoki oder. Tako
opazovalnica je lahko tudi v
krošnji kakega drevesa. Opa-
zovalnici na drevesu pravijo
tudi obršnjak.

Opazovalnica, na katero smo
se povzpeli, stoji prosto na
štirih kolih, visokih kakih 5
metrov. Na vrhu je oder iz
debelih desk, na njih pa
majhna lesena sobica, z lino
spredaj in z linama ob stra-
neh. Skozi line lovec ali kdo
drug opazuje okolico, poseb-
no ga zanima divjad.

Ko smo se ata, stric in jaz
po lestvi povzpeli v opazo-
valnico, smo sedli na klop in
začeli opazovati.

Narava okrog nas se je po-
polnoma umirila. Nismo dol-
go čakali, ko je iz gozda pri-
šla na jaso srnja družina:
srna in mladič, nazadnje pa
še srnjak. Srnjak je imel na
glavi, lepo rogovje in njegova
dlaka je bila rjavo rdeča. Z
dlako enake barve je bila po-
krita tudi srna. Mladič je bil
nekoliko temnejši in majhne
bele lise so mu na kožuščku
že skoraj izginile. Sicer je
bilo pa to v septembru, ko

Tako blizu in tako daleč je zelena prostost Foto J. Veber

se srnjad že pripravlja na
zamenjavo poletne rjavo rde-
če dlake s sivo zimsko »oble-
ko«. Družinica se je kmalu na-
pasla in napila v studencu ter
odšla nazaj v goščavo.

Mračilo se je že. V daljavi
se je oglasil lisjak. Po njivi je
tekel zajec. Hitro se je večer-
nilo. Zlezli smo po lestvi na
zemljo in odšli domov. Še
bom šla z atom in stricem
na lov, ker rada hodim po
gozdu in z velikim zanima-
njem poslušam zgodbe o div-
jih živalih.

Marta Sedej,
Osnovna šola Bevke

V roku na jelena

Žepna svetilka in zvezde so
nama osvetljevale stezo, ko
sva se bližala osrčju lovišča.
V globini gozda se je s svo-
jim nadležnim glasom ogla-
šala sova. Pod Snežnikom, na
Vavkovcu, kjer je bilo vedno
glavno rukališče, so jeleni bili
boj za košute.

S tihimi koraki sva obhodila
lep del lovišča. Tedaj se je
sonce pojavilo izza Telebač-
nika. Njegovi žarki so si utrli
pot skozi zlato rumene kroš-
nje in gozd je dobil še lepšo
podobo. Kljub rojstvu dneva
so rogati ženini nadaljevali z
rukanjem, s svojo ljubezensko
in izzivalno pesmijo. Vsi
gozdni prebivalci so nemo
poslušali mogočno melodijo.
Videla pa sva samo srno z
mladičem. Bil sem seveda
brez puške, mojemu lovske-

mu tovarišu pa je risanica
mirno visela na rami. Najin
cilj je bil namreč — jelen, ki
je sen slehernega notranjske-
ga lovca. Pot sva nadaljevala
še bolj previdno, saj jelen do-
bro sliši, še bolj je pa na
okolico pozorna jelenova stra-
ža — košute.

Prijatelju je zastal korak. Mi-
sli sem že, da je ugledal je-
lena. Toda s prstom mi je po-
kazal na smreko, kjer je urno
skakljala z veje na vejo lepa
veverica. Lovec je tudi ta-
kega prizora vesel, saj ljubi
vse lepote narave.

Sonce se je dvignilo že viso-
ko in pomislil sem, da je lova
za ta dan konec. Ko sva prišla
do predela, kjer se jelenjad
rada zadržuje, je lovec uprl
pogled v goščavo. Pokazal mi
je štiri prste in dojel sem, da
vidi jelena osmeraka. Z dvo-
gledom sem začel »razisko-
vati« goščavo in tudi jaz sem
zagledal jelena. Prijatelj se
je odločil za strel. Dvignil je
puško k licu in pomeril. Te-
daj je pa lepotec zarukal ta-
ko močno, da je lovcu puška
zadrgetala. Da, tudi lovska
mrzlica ima na lovu svojo vlo-
go. Če se lovcu začno tresti
roke, se trese tudi puška! Jeknil je sicer strel — toda
lovska mrzlica je kroglo po-
slala mimo cilja. Želja, da bi
uplenil jelena, je bila preve-
lika. Ni se uresničila tistikrat
in ne v naslednjih dneh.

Notranjskemu lovcu zaigra
srce ob pogledu na jelena
in redkemu ne zadrhti roka
pri strelu na to lepo žival.

J. V.

V spomin

Janez Štiherle je umrl 6. 1.
1982, le pet mesecev zatem,
ko smo mu v Lovcu (avgust
1981) ob njegovi osemdeset-
letnici (30. 7. 1981) iskreno
čestitali in iz srca zaželeli še
veliko let.

Le malokdo gorenjskih lov-
cev ni slišal za Rožmanovega
Janeza iz Kolnice. Po osvobo-
ditvi, ki jo je dočkal kot
udeleženec NOV, je bil med
ustavnimi člani LD Jelovica
in njen prvi gospodar. Dolž-
nost gospodarja je vestno
opravljal od leta 1946 do leta
1963, skupaj 17 let. Vendar
se njegovo delo v lovstvu s
tem ni končalo; ves čas se
je trudil, da bi jelovski lovci
pravično lovili in varovali div-
jad, da bi s svojim delom
čimveč prispevali k ugledu
slovenskih lovcev, gojili pravo
lovsko tovarštvo in ohranjali
ter obnavljali lovske šege in
navade.

Za njegovo delo ga je LZS
odlikovala z znakom za lov-
ske zasluge, ZLD Gorenjske
pa mu je podelila plaketo.
Naša LD ga je za njegovo
70-letnico imenovala za čast-
nega člana.

Janezova odprta puška in lov-
ski rog sta naznanila za vselej
konec lova našega spoštova-
nega tovariša in prijatelja.
Naj mu bo časten spomin!

Lovci LD Jelovica

Franc Medvešek je umrl
16. 10. 1981, star 83 let. K
zadnjemu počitku smo ga
spremili na pokopališče v
Laškem. Rojen je bil v Ra-
dečah pri Zidanem mostu,
kjer je živel do vpoklica v
avstro-ogrsko vojsko, dve leti
pred koncem prve svetovne
vojne. Po vojni se je zaposlil
kot uradnik pri Trboveljski
premogokopni družbi, in sicer
v rudniku rjavega premoga v
Laškem.

V lovske vrste je stopil leta
1930, priključil se je lovcem
takratnega lovzakupnika dr.
Franja Roša. Z lovom je pre-

kinil le med okupacijo, ko so mu Nemci vzeli orožje.

Po osvoboditvi se je ponovno zaposlil v rudniku v Laškem, kot materialno-finančni knjigovodja. Tu je služboval vse do upokojitve.

Bil je med ustanovitelji LD Rečica pri Laškem. Že na ustanovnem občnem zboru te LD so ga izvolili v upravni odbor. Prevezl je funkcijo blagajnika, ki jo je vzorno opravljal kar 30 let (1946—76).

Hkrati je bil tudi blagajnik področne lovske zveze v Celju. Bagajniške posle pri tej zvezi je vodil 12 let (1962 do 74).

Kot strokovno usposobljen knjigovodja je skrbel tudi za strokovno usposabljanje blagajnikov lovske družine. Sicer je bil pa vedno najbolj na tekočem o vseh novostih blagajniškega poslovanja.

Zelo delaven je bil tudi pri Planinskem društvu, Turističnem društvu in Rdečem križu v Laškem. Njegova zasluga je, da so Planinski dom na Šmohorju, ki je bil med okupacijo požgan, po osvoboditvi obnovili z udarniškim delom. Lovska zveza Slovenije ga je za njegove uspehe odlikovala z znakom za zasluge, z redom III. in II. stopnje. Bil je pa tudi dobitnik dveh državnih odlikovanj: reda zaslug za narod s srebrno zvezdo in reda dela s srebrnim vencem. Tudi Planinska zveza Slovenije in Turistična zveza Slovenije sta ga nagradili z več odličji.

Dragi Anci, naj ti bo lahka domača zemlja!

LD Rečica pri Laškem

Franc Medvešek

Anton Radešček je umrl 18. 1. 1982, v starosti 74 let. Tresočih se rok je praporščak LD Orehovica privezoval žalni trak na lovski prapor, da ga postavi h krsti lovca Toneta, dolgoletnega funkcionarja in častnega člana LD.

Rojen je bil v Orehovici, v družini malega kmeta. Izučil se je za mizarja in nekaj časa delal v Zagrebu, potem pa vse do svoje smrti kmetoval v Orehovici.

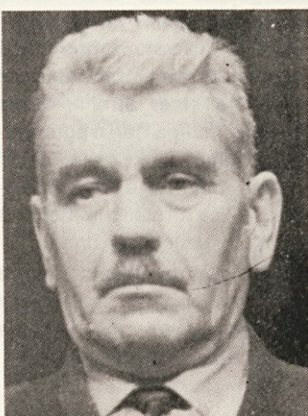
Tone je bil borec NOV od leta 1942. Od borca je napredoval do oficirja-komandanta. Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji LD Orehovica, njen blagajnik 15 let (1954 do 1969), potem pa gospodar 6 let (1969—75). LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Na zadnji poti na orehoviško pokopališče smo ga pospremili lovci, borci, prijatelji, krajanji in svojci. Pred domačo hišo se je poslovil od njega zastopnik KS, ob odprtem grobu pa še trije govorniki. V zadnji pozdrav mu je otožno zadonel lovski rog in častni streli so odmevali od pobočij Gorjancev. Medtem so v znak spoštovanja padale zelene smrekove vejice na Tonetovo krsto. Za vse, kar si storil dobrega za napredek lovstva, ti iskrena hvala! Ohranili te bomo v najlepšem spominu.

Člani LD Orehovica — P. J.

Ivan Žnideršič-Firšt je umrl 23. 1. 1982, star 74 let. Rojen je bil v Gorici, v napredni delavski družini. Ko so po prvi svetovni vojni Italijani zasedli Primorsko, se je Iva-

Anton Radešček

nov oče pred pritiskom oblasti umaknil v Jugoslavijo. Med drugo svetovno vojno sta se Ivanova brata borila v partizanih, on — po poklicu pismonoša — je pa ilegalno delal za NOB. Italijanski okupatorji so ga aretirali in mučili. Belogardisti so mu ustrelili očeta. Pred nekaj leti je Skupščina mesta Ljubljane Ivanu podelila priznanje za aktivistično delovanje v NOB.

Veselje do lova je podedoval po očetu, ki je bil med ustanovitelji Lovskega kluba v Višnji gori. Po osvoboditvi pa je bil Ivan med ustanovitelji LD Višnja gora, kateri je ostal zvest vse do smrti. Članstvo mu je zaupalo odgovorne funkcije in naloge. V upravnem odboru je deloval 5 let (1946—49, 1954—56), dve leti je bil predsednik NO (1954—56) in več let član NO.

Ivan je bil odločen v svojih dejanjih, hkrati pa iskrivo hudomušen. Pod trdo skorjo mu je utripalo mehko, čuteče, srce. V veseli lovski družbi je večkrat zvonko odmeval njegov tenor, ali pa so njegovi prsti brzeli po tipkah kromatične ali diatonične harmonike.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge, LD mu je pa podelila častno članstvo.

Žaro z njegovim pepelom smo na ljubljanskem pokopališču pospremili tudi lovci z lovskimi častmi. Najlepša ti hvala, dragi Ivan, za vse, kar si nam lepega poklonil! Veliko blagrov v večnem lovišču!

LD Višnja gora — Š. B.

Ivan Žnideršič

Jernej Košir-Johan je umrl 7. 3. 1982, v 61. letu starosti. K zadnjemu počitku smo ga pospremili na pokopališče v Rečici pri Laškem.

Rojen je bil v družini rudarja v Rečici. Po dovršeni osnovni šoli se je zaposlil v hrastniškem rudniku in tu delal do odhoda v partizane — v letu 1942. Bil je borec kamniško-zasavskega odreda, pozneje pa komandir I. sektorja TV linije 24. Za zasluge v NOV je prejel 5 odlikovanj. Bil je rezervni kapetan JLA I. razreda.

V LD Rečica pri Laškem je vstopil leta 1955 in bil njen član do svoje smrti, član njegove izvršnega odbora pa 6 let (1976—82). LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge, ZLD Celje pa mu je podelila priznanje.

Dolgo se bomo spominjali minerja iz rudnika v Laškem in mnogokrat bo v našem spominu na zadnjih pogonih znova stopil med nas veseli, šegavi harmonikar in lovec Najnek, kakor smo ga radi klicali.

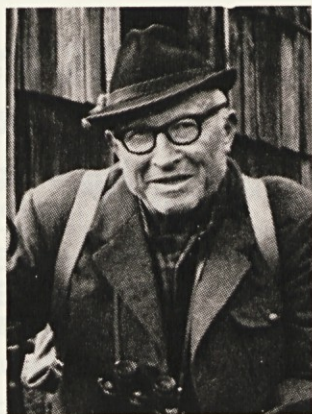
Lovci LD Rečica pri Laškem

Jože Kalin — Pepi

V petek, 2. julija 1982, smo se, malo pred njegovim 80. rojstnim dnevom, za vedno poslovili od njega. Zbrali smo se lovci z območja Zveze lovske družin Posavje, kakor tudi iz sosednje Hrvaške in od drugod, kajti Pepi je bil zaslužen in znan lovec po Sloveniji in na Hrvaškem.

Rojen je bil 16. avgusta 1903 v Obrežju pri Jesenicah na Dolenjskem. Lovec je bil kar 60 let, od svoje zgodnje mladosti, vseskozi tudi član slovenske lovske organizacije. V mladosti je bil tudi lovski čuvaj, kar nam potrjuje imenik članov Slovenskega lovskega društva iz leta 1925. Potem je bil sozakupnik oz. zakupnik lovišča.

Po osvoboditvi je sodeloval pri ustanovitvi Lovske družine Mokrice in bil njen starešina kar 31 let, od 1946. do 1977. leta. Od tega leta dalje pa je bil njen dosmrtni častni starešina. V teh treh desetletjih je bil tudi član upravnega odbora takratne Okrajne lovske zveze Krško oz. sedanje

Jože Kalin

Maks Mrak

Zveze lovskih družin Posavje. S svojim znanjem, izkušnjami in delavnostjo je veliko prispeval k varstvu in gojitvi divjadi, k uspehom LD Mokrice in lovstva sploh v Posavju in v Sloveniji.

Pepi Kalin je bil lovec z dušo in telesom. Lov mu je pomenil veliko več kot le razvedrilo in oddih po napornem delu. Lov in lovstvo sta mu bila tisto, brez česar ne bi mogel živeti in čemur je posvetil ves svoj prosti čas.

Bil je izkušen in vešč lovec, pa naj si bo v klicanju jereba ali srnjaka, zalezovanju ruka-jočega jelena in pri lovu na gamsa ali svizca, na pogonih, pri čakanju lisice, na zalazu za divjim prašičem ter pri lovu na malo divjad.

Za zasluge v lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge, z redom II. in redom I. stopnje. Kinološka zveza Slovenije pa mu je podelila srebrni znak. Za zasluge v NOB je bil odlikovan z redom zaslug za narod III. stopnje.

Dragi Pepi, še bo pel jereb v Selevcu in rupal jelen na Korickem rebbru, še bo donel lovski rog in zvonili braki na Rajcu ter v Močnikovem jarku, še bodo odmevali glasovi gonjačev in streli iz lovskih pušk po Fučnem in Mačjem jarku ter drugod po našem lepem lovišču, kamor si tako rad zahajal. Ne bo te več med nami, a v spominu nas mokrskih lovcev in tvojih prijateljev boš živel še naprej. Ostal nam boš v svetlem spominu kot človek in lovec. Malo jih je, ki so tako velik del svojega življenja posvetili

naši divjadi in slovenski lovski organizaciji, kakor ti. Zato naj ti bo časten in trajen spomin!

Lovci LD Mokrice

Maks Mrak, 27 let član upravnega odbora LD Poljane, je umrl 13. 2. 1982, star 73 let. Rojen je bil v revni delavski družini na Brdih v Poljanski dolini.

V času okupacije je kot zavezen Slovenec vedel, kje mu je mesto. Ilegalno je začel delati že leta 1941, pod vodstvom Maksa Krmelja. Dokler so okoliščine dopuščale, je delal kot ilegalce. Toda bil je izdan, zato je v maju 1944 odšel v partizane. Kmalu je prevzel vodstvo partizanske krojaške delavnice pri Robovcu v Davči. Po osvoboditvi je dolgo deloval kot odbornik Krajevnega ljudskega odbora in predsednik Rdečega križa v Poljanah.

Lovcem se je pridružil leta 1952, ko je vstopil v LD Poljane. Že leta 1955 so ga izvolili v upravni odbor, v katerem si je s svojim delom zagotavljal mesto vseskozi do svoje smrti. Blagajnik LD je bil 8 let (1957—65).

Poleg lovskih zaslug, za katere ga je LZS odlikovala z znakom, je bil Maks zaslužen tudi kot ljubitelj psov, zlasti jamarjev. KZS ga je odlikovala z srebrnim znakom.

Na zadnji poti ga je spremlilo nad 70 članov lovskih družin s šestimi prapori. Lovski rog in streli iz lovskih pušk so oznanili tja do Blegoša, da je odšel v večna lovišča dober

lovski tovariš in zaščitnik divjadi. Spomin na našega Maksa bo dolgo živel med nami.

Člani LD Poljane

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Danijel Dovjak, LD Vrhnika, * 26. 6. 1923, † 16. 12. 1981.

Karel Podhostnik, LD Vrhnika, * 12. 9. 1919, † 26. 1. 1982.

Jože Strgaršek, LD Dobovec, * 10. 3. 1913, † 3. 5. 1982.

Karel Anderluh, LD Rogaška Slatina, * 31. 10. 1933, † 24. 5. 1982.

Umrlim časten spomin!

Zrejni pregled brak-jazbečarjev in barvarjev v Ribnici — takó!

V okviru kinoloških prireditev je bil 12. 6. 1982 v Ribnici, na dvorišču gostilne »Pri Cenu«, zrejni pregled brak-jazbečarjev, barvarjev in goničev, za območja LKD Kočevje, LKD Črnomelj, LKD Novo mesto. Najbolj so bili zastopani brak-jazbečarji in barvarji.

Za ta pregled psov sta se zrejna komisija za barvarje in zrejna komisija za brak-jazbečarje posebej pripravili in vsem lastnikom plemenjakov ter rejcem obeh vrst psov poslali tudi prijavnice za udeležbo na tem pregledu. Toda zrejni pregled ni bil le za omenjeni vrsti psov, pač pa tudi za goniče vseh pasem, kar je razvidno iz Plana kinoloških prireditev za leto 1982, ki je objavljen v letošnjem januarskem Lovcu. Poleg vabljenih barvarjev in brak-jazbečarjev se je tega »republiškega« zrejnega pregleda udeležilo samo 5 goničev (oz. njihovih vodnikov). To dokazuje, da lastniki psov niso prebrali

Plana kinoloških prireditev v Lovcu oz. so že pozabili na to razpisano kinološko prireditev. To se pa ni zgodilo le pri tej prireditvi, ampak se često dogaja tudi pri drugih. Zato bi bilo prav, da bi kinološki referenti pri lovskih družinah lastnike psov še posebej sproti opozarjali na prireditve, ki se nanašajo na njihove pse.

Kljub temu je bila udeležba izredna. Povabljenih je bilo 50, privedenih pa kar 51 psov in psic, od teh 32 brak-jazbečarjev (13 psic in 19 psov), 8 bavarskih barvarjev (5 psic in 3 psi), 6 hanovskih barvarjev (2 psici in 4 psi), 5 istrskih goničev (4 psice in 1 pes). Pregledani psi in psice so prejeli: 26 zrejno oceno I., 20 zrejno oceno II., 3 zrejno oceno III. in le 1 pes in 1 psica zrejno prepoved.

Zrejna komisija za brak-jazbečarje je ugotovila, da so privedeni brak-jazbečarji izredno kvalitetni, z ravnimi nogami, idealnih višin, skladno grajeni in dobrih barv. Taka ugotovitev je pohvalna za vse rejce omenjenih področij, hkrati pa priznanje tej komisiji za delo pri načrtni zreji, katero je na splošno možno objektivno oceniti le na množičnih prireditvah.

Zrejna komisija za barvarje je imela nekoliko manjši pregled nad obema pasmama. Kljub temu pa se vidi, da je zunanost psov prav dobra. Komisija meni, da smo množično in glede zunanosti psov kakovostno uspešni. Komisija bo v bodoče morala nameniti vso pozornost uporabnosti in utrjevanju krvoslednih lastnosti obeh pasem in za zrejo uporabljati res najboljše pse in psice, kolikor seveda niso v sorodstvu.

Zrejna komisija za goniče ni razposlala lastnikom psov teh pasem posebnih vabil na zrejni pregled. Temu primerna je bila tudi slaba udeležba. Stanja goničev pač ni moč oceniti na osnovi 5 privedenih psov.

Delo je bilo opravljeno strokovno, z obrazložitvami kakovosti psov oz. njihovih napak. Vsekakor je to prispevek v strokovnem pogledu, ki je pozitivno vplival na lastnike psov kakor tudi na veliko število lovskih pripravnikov. Zrejni pregled je bil tudi priložnost za rejce, da so si lahko ogle-

Najlepši hanovrski in bavarski barvarji ter brak-jazbečarji na zrejnem pregledu v Ribnici: (z leve) hanovrčan Ciko, lastnik Ferdinand Magu, Povilje; hanovrčanka Bara, lastnik Franc Pirnat, Vrhnika; bavarec Brin, lastnik Boris Žele, Pivka; bavarka Malica, lastnik Ivan Mohar, Retje; brak-jazbečar Kastor, lastnik Viktor Čeč, Vel. Lašče; brak-jazbečarka Bora, lastnik Franc Dednikar, Vel. Lašče

Foto T. Hafner

dali posamezne plemenjake. Pri ocenitvi vsakega posameznega psa so se komisije poslužile zrejnih listov, ki vsebujejo vse bistvene podatke o prednikih do vključno drugega rodu in imajo vse važne zabeleže o kvalitetnih lastnostih psov kakor tudi o bistvenih napakah posamezne pasme, višini, barvi, konstituciji itd. Ob zrejnih listih, ki so odlični arhivski pripomoček, je delo tudi hitro teklo. Takšna izpolnjena tiskovina zadostuje komisiji za izdajo zrejne knjižice, saj ima pred seboj vse podatke o sorodstvu, telesni višini, barvi, konstituciji itd.

Na koncu so bili izmed psov posameznih pasem s I. oceno izbrani še najlepši primerki. Prireditelj — LKD Kočevje — je njihove lastnike nagradil s posebnimi priznanji. Vsi udeleženci pregleda so pa na ta način tudi videli idealne pse in psice posameznih pasem. Poleg rednega pregleda sta komisiji razrešili, po sklepu strokovnega sveta KZS, še pritožbi dveh vodnikov, katerih psa sta na ocenjevanjih dobila zrejni prepovedi. Brak-jazbečar je dobil tako prepoved zaradi kleščastega zobovja. Toda komisija je ugotovila, da ima pes pravilno škarjasto zobovje, in je oceno popravila ter zrejno prepoved črtala. Bavarska barvarka pa je pri prvi ocenitvi dobila oceno

prav dobro, pri drugi pa dobro in zrejno prepoved. Komisija je potrdila prvotno oceno in psico po opravljeni PNZ dovolila pariti. Ob zaključku smo vsi člani komisije, Tine Hafner, Stane Hribernik, Lojze Mlakar, Rudi Kravanja, Zdravko Kosmač, prireditelj LKD Kočevje in podpisani ter vsi vodniki ugotovili, da so takšni zrejni pregledi utemeljeni, v veliko pomoč rejcem, strokovni komisiji pa orientacija pri njenem delu. Skupen zaključek je bil, da je potrebno z zrejnimi pregledi nadaljevati SAMO TAKO IN NIČ DRUGAČE, v kar pa dvomi Slavko Kovač v svojem članku, objavljenem v Lovcu, št. 5/82. To zato, ker le skupno znanje strokovnjakov in rejcev more dati želene uspehe, »daljinsko upravljanje« pa se ni obneslo in se ne more obnesti.

Vse tri komisije so se ponovno sestale 20. 6. in napisale zrejne knjižice za psice in potrdila za plemenjake, da so vpisani v seznam plemenjakov do 1984. leta. Zlasti plemenjake je po tem roku nujno treba privedi na ponoven pregled. Le tako bo komisija na tekočem o poginu, odprodajah in kondicijskih sposobnostih psov. Ob dveletnem spremljanju legel pa bo zbrala tudi potrebne podatke za nove potrditve ali prepovedi.

Jože Vester

Republiški zrejni pregledi psov v letu 1982

5. 9. — za brak-jazbečarje in barvarje obeh pasem iz vse Slovenije v Ljubljani pred halo Tivoli.
12. 9. — za goniče vseh pasem iz vse Slovenije v Kranju na prostoru Gorenj. sejma.
19. 9. — za jamarje vseh pasem za gorenjsko in primorsko regijo v Ljubljani pred halo Tivoli.
19. 9. — za jamarje vseh pasem za štajersko regijo v Staršah pri Mariboru.
25. 9. — za ptičarje vseh pasem v Ljutomeru.
24. 10. — za španjele v Kamnici pri Mariboru.
30. 10. — za španjele v Ljubljani pred halo Tivoli.

KZS

Sprememba datuma planirane tekme

LKD Idrija spreminja datum republiške uporabnostne tekme goničev, objavljene v planu kinoloških prireditev (Lovec, št. 1/82, na strani 28). Po novi odločitvi bo republiška uporabnostna tekma goničev 17. oktobra 1982. Zbor ob 8. uri v Cerknem. Prijave sprejema tajnik LKD Boris Kržišnik, Srebrničeva 26, 65280 Idrija.

KZS

Predvidena legla

Italijanski goniči kdl. (JRGIT):

Leglo 3. 6. Rejec Stojan Obljubek, Drnovk 11, Dobrovo.

Istr. kdl. goniči (JGRki):

Leglo 6. 8. Rejec Franc Lavrič, Podlipa 5, Dvor.

Leglo 3. 8. Rejec Jože Šivec, Hruškarje 13, Cerknica.

Istr. res. goniči (JRGri):

Leglo 7. 9. Rejec Silvo Poročnik, Muta 40, Muta.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 17. 8. Rejec Matija Klančar, Gabernik 42, Zg. Polskava.

Leglo 9. 9. Rejec Mirko Lavrič, Dolga vas n. h., Kočevje.

Leglo 19. 7. Rejec David Koželj, Sp. Slivnica, Grosuplje.

Hanovrski barvarji (JRHB):

Leglo 7. 9. Rejec Franc Pirnat, Vrhnika 29, Stari trg pri Ložu.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 10. 7. Rejec Robert Vedenik, Dolenja vas 86, Prebold.

Leglo 20. 9. Rejec Vido Petek, Šalka vas 2, Kočevje.

Leglo 28. 8. Rejec Branko Pajnič, Bukovica 18, Ribnica.

Foksterierji (JRFos):

Leglo 24. 8. Rejec Janez Zitherl, Križe 83, Tržiče.

Leglo 30. 7. Rejec Viljem Jelen, Rovte 41 nad Logatcem.

Leglo 21. 7. Rejec Kostja Gatnik, Vidovdanska 2, Ljubljana.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 25. 8. Rejec Leon Vidovič, Turniška 7, Ptuj.

Res. jazbečarji (JRJri):

Leglo 5. 9. Rejec Franc Jug, Stolovnik 31 a, Brestanica.

Nem. prepeličarji (JRPr):

Leglo 26. 7. Rejec Ivan Prah, Kostanjevica na Krki, Hmeljska 10.

Leglo 12. 7. Rejec Marjan Vintar, Kostanjevica na Krki, Gorjanska 8.

Kinološka zveza Slovenije

Hans Fanzoj

puškarna

generalni zastopnik za Jugoslavijo
tovarn Swarovski, Hirtenberg in Steyr

Borovlje — Ferlach,
Griesgasse 1

AVSTRIJA

telefon: 99 43 42 27 - 22 83

IMA STALNO NA ZALOGI:

- modernizirane dvoglede 7×42 MDV in 10×40 MDV (MDV = naravnane vsake priročne leče posebej),
- odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7×42 MDV GA in 10×40 MDV GA,
- najkakovostnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30×75 ,
- strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine od 4×32 do 6×42 ,
- najnovejše daljnoglede NOVA in municijo Hirtenberg ter puške Steyr-Mannlicher.

Tradicionalne, kakor ime, so tudi 100-letne izkušnje tovarne orožja Steyr, ki je ena izmed najbolj znanih tovarn te vrste na svetu.

Puška MANNLICHER — LUXUS, s težo 3,49 kg, je tako lahka predvsem zaradi svoje dovršene oblike in tehnike. Izvrstno strelno sposobnost pa ima zlasti zaradi hladno kovanih cevi.

Ročica zaklepa je sedaj priročnejša in tek zaklepa še mehkejši kakor pri prejšnjih manlihericah. Nabojnik je jeklen in kot posebnost izdelan po želji tudi za 6 nabojev, kar pride zlasti v poštev na skupnih lovih, npr. na divje prašiče. Nabojnik se polni s pritiskom na naboje od zgoraj.

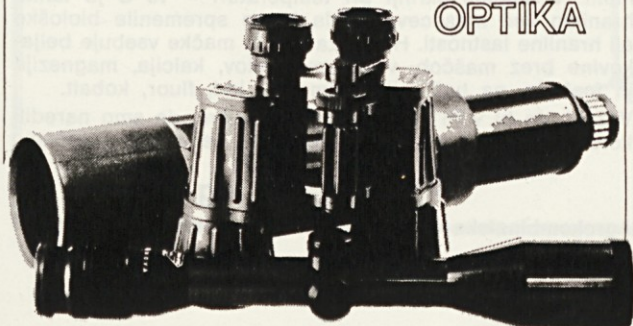
Repetiranje — potiskanje nabojev v nabojišče in izmetavanje tulcev je lahko in tiho.

Stalno tudi na zalogi:

243 Winchester, $6,5 \times 57$, $5,6 \times 57$, 7×64 , 30—06, od junija letos pa tudi 7 mm Remington Magnum 8×68 S.

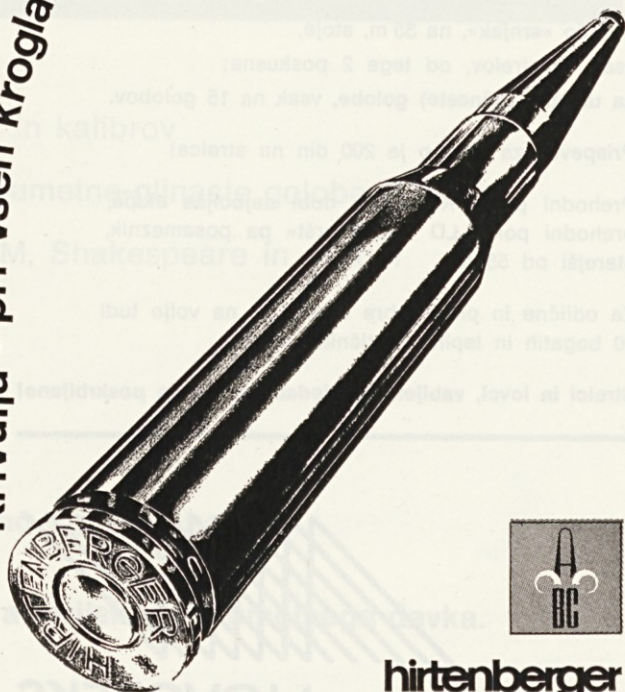
POPOLNOST, PRECIZNOST IN USKLAJENOST CELOTNE LOVSKE OPTIKE

SWAROVSKI
OPTIKA

Krivulja - pri vseh kroglah skoraj enaka, toda mi govorimo

O učinku

hirtenberger

kajti v učinkovitosti je razlika odločilna.

Hirtenbergova krogla ABC je izdelana iz tombaka.

Zaradi svojstvene konstrukcije se kegljasta krogla v telesu divjadi sistematično odpre na štirih delih in oblikuje:

programirano, pravilno, ostrorobo in tudi drugače stabilno rozeto s premerom do $2\frac{1}{2}$ kalibra.

V primerjavi z dosedanjimi krogli Hirtenbergova ABC obdrži do 90% teže. Navadne krogle z delnim plaščem obdrže le 30% svoje teže, večji del se v telesu divjadi razleti v drobce. Zaradi izjemne konstrukcije pa 10,0-gramska Hirtenbergova ABC po zanesljivem izstrelu še vedno tehta 9 gramov. S tem so pri Hirtenbergovi ABC krogli raznih kalibrov dosegli idealno sorazmerje njene teže in kalibra.

Orožje pošiljamo v SFR Jugoslavijo po pošti neposredno na naslov naročnika ob predhodni predložitvi kopije jugoslovanskega dovoljenja za nabavo orožja.

NAJNIŽJE IZVOZNE CENE!

Lovska družina »Udenboršt«

priredi v nedeljo, 26. septembra 1982,
s pričetkom ob 8. uri,
na svojem strelišču v BISTRICI pri NAKLEM

Lovsko strelsko tekmovanje

za prehodni pokal Krajevne skupnosti Naklo
in za prehodni pokal Lovske družine »Udenboršt«.

Tekmujejo štiričlanske ekipe in posamezniki.

Na programu je streljanje:

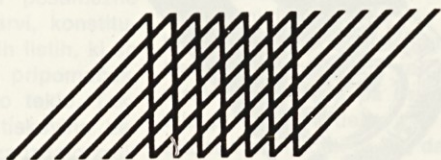
v tarčo »srnjak«, na 35 m, stojé,
vsak 12 strelav, od tega 2 poskusna;
na umetne (glinaste) golobe, vsak na 15 golobov.

Prispevek za nastop je 200 din na strelca!

Prehodni pokal KS Naklo dobi najboljša ekipa,
prehodni pokal LD »Udenboršt« pa posameznik,
starejši od 55 let.

Za odlične in prav dobre strelce je na voljo tudi
30 bogatih in lepih praktičnih nagrad!

Strelci in lovci, vabljeni! Za jedačo in pijačo poskrbljeno!

NOVOTEKS

NOVO MESTO
TOZD TRGOVINA

vam nudi

prvovrstno blago za lovske obleke

v svojih prodajalnah:

v Novem mestu v Bršljinu, zraven tovarne,

v Novem mestu na Glavnem trgu 25

in

v Metliki.

Blago je mešanica diolena in volne ter ustrezne (zelene)
barve, ki jo je odobrila Lovska zveza Slovenije.

Lovci, za obisk se vam priporoča

Novoteks Novo mesto

Vsem lovskim družinam, lovcem in poslovnim
sodelavcem

SPOROČAMO,

da se je **uprava AGROTEHNIKE-GRUDE, TOZD LOVEC**,
preselila iz Prešernove 3 v Ljubljani

**v novo poslopje AGROTEHNIKE-GRUDE na Tržaški cesti
v Ljubljani** (peljete se z mestnim avtobusom številka 6
do zadnje postaje na Viču — poleg bencinske črpalke
pred Dolгим mostom).

Novi naslov in telefonske številke:

Agrotehnika-Gruda, TOZD LOVEC

Tržaška cesta n. h. (nova hiša)

61000 LJUBLJANA

Telefoni: n. c. (061) 268 341, direktor (061) 267 664,
uprava (061) 267 495.

Zadnjih nekaj let v naši industrijski trgovini stalno narašča
povpraševanje po klavniških odpadkih za prehrano psov
in mačk.

Ker z dosedanjim načinom prodaje in ravnanjem s tako
hrano nismo bili zadovoljni, smo se odločili, da izboljšamo
kakovost te hrane, način pakiranja ter ji podaljšamo traj-
nost. Surovine so strojno zmlete, takoj po klanju ohlajene,
pakirane v polivinil vrečke, kartonsko škatlo in zamrznjene.
Hrano lahko uporabljamo svežo, seveda odtajano, skuhamo,
samostojno ali zmešano z zelenjavo, krompirjem, testen-
nami. V hladilni skrinji pri temperaturi — 18° C jo lahko
hranimo več mesecev, ne da bi se spremenile biološke
ali hranilne lastnosti. Hrana za pse in mačke vsebuje belja-
kovine brez maščob, veliko mineralov, kalcija, magnezija
in fosforja, pa tudi mikroelemente: jod, fluor, kobalt.

V želji, da bi vam ustregli, in z upanjem, da smo naredili
korak naprej v pripravi te vrste hrane, se vam priporočamo

Perutnina Zalog

Agrokombinatska 84, Ljubljana-Polje, telefon (061) 48 159

WAFFEN

Rudolf

8480 Mureck Hauptplatz 36

Na zalogi imamo:

LOVSKO OROŽJE vseh znamk in kalibrov

NABOJE za lov in streljanje na umetne-glinaste golobe (TRAP)

PRIBOR ZA RIBOLOV firm DAM, Shakespeare in drugih

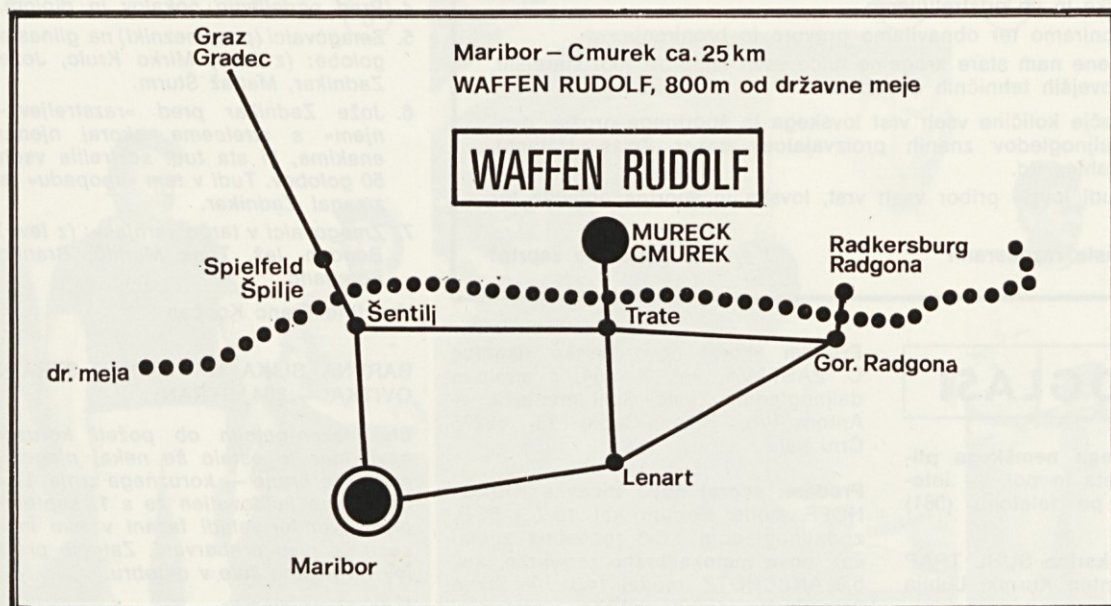
LOVSKA OBLAČILA

DARILA

Trap naboji in orožje po izredno ugodnih cenah!

Pri izvozu povrnemo tudi 18 % avstrijskega prometnega davka.

Kažipot do Waffen Rudolfa v Murecku-Cmureku

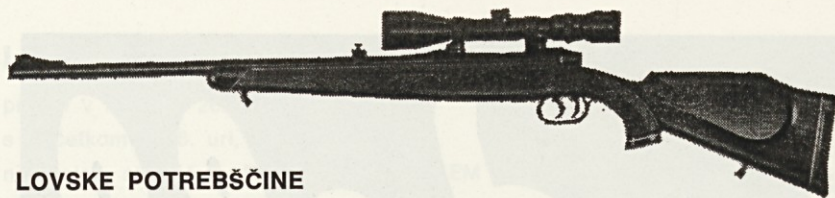

Z veseljem
pričakuje
vaš obisk

WAFFEN
RUDOLF
v Murecku-
Cmureku.

Telefon:

Avstrija
03472/2610

LOVSKE POTREBŠČINE

G. SALBERGER

A-9473 Lavamünd — Labot 21 — Avstrija

Telefon 0 43 56/360

Stalno imamo na zalogi in vam nudimo:

- **krogelne naboje vseh kalibrov** RWS, Hirtenberg, Sako, Sellier & Bellot in Remington;
- **šibrene naboje** s šibrami vseh velikosti Hirtenberg, Waidmannsheil, Schnepf Eley, Sellier & Bellot, Hubertus in Rottweil s šibrami od 4,9 do 8,9 mm;
- **šibrene trap naboje** — pri nabavi večje količine dajemo popust!
- **lovske dvoglede in strelne daljnogled** Swarovski-Habicht, Kahles in raznih japonskih vrst kakor npr. Tasco in Hubertus;
- **lovske puške** Steyr-Mannlicher, Mauser-repetirke in različne bokarice ter polrisanice (biksarice) v več kakor 30 različnih modelih — delno že tudi z montiranimi strelnimi daljnogledi in pristreljene.

V Avstriji je prodaja lovskega orožja in municije za lovske puške — prosta (brez dokumentov).

Pri izvozu povrnemo tudi 18 % avstrijskega prometnega davka.

Odkupujemo stare puške petelinke.

Josef Martinz

9400 Wolfsberg — Avstrija

Gerichtsstr. 83

Telefon 9943 4352 2448

Specializirana trgovina in servis za vse lovske in športne puške svetovno znanih proizvajalcev.

Izvršujemo strokovna puškarska dela:

- montiramo strelne daljnogled (Suhl montaža z daljnogledom Kahles ali Habicht 3 × 32 ali 6 × 40 — od 7500 do 8500 šilingov),
- popravljamo puške in jih pristreljujemo,
- graviramo in broniramo ter obnavljamo gravuro in broniranje,
- polnimo dostavljene nam stare krogelne tulce vseh kalibrov, tudi starejših, s krogli najnovejših tehničnih dosežkov.

Na zalogi imamo večje količine vseh vrst lovskega in športnega orožja, dvoglede, strelnih daljnogledov znanih proizvajalcev kakor Zeiss, Habicht, Swarovski, Nikel, Kahles itd.

Na zalogi imamo tudi lovski pribor vseh vrst, lovska in športna oblačila ter obutev.

Obiščite nas, ne boste razočarani!

V sredah popoldne zaprto!

Tovariši lovci! Nudimo vam vse preparatorske usluge. — TAMAS, Gornja Bistrica 130 A, 69232 Črenšovci.

Češko bokarico, kal. 16-7 × 57 R, z menjalnima cevema, kal. 16-16, — **prodam**. — Alojz Bajec, Nova vas 4, 66230 Postojna.

Prodaj: bokarico Suhl, kal. 12-7 × 57 R (ejektor) s strelnim daljnogledom 4 × 32, Suhl montaža, puška je zelo dobro ohranjena; **šibrenico bokarico** **USSR**, kal. 12-12, odlična na glinaste golobe. Ogled obeh pušk in informacije vsak popoldan od 15. ure dalje: Elizabeta Petrin, Letuš 112, 63327 Šmartno ob Paki.

Nemškega prepelčarja, poleženega 17. 5. 1982, odličnih roditev — **prodaj**. — Viktor Hrovatin, Vipavska 17/a, 65270 Ajdovščina, telefon (065) 62 647, od 15. ure dalje.

Prodaj karabinko C. Zastava, kal. 7 × 64, s strelnim daljnogledom Zeiss-DDR, Suhl montaža. — Albin Cuder, Vetrišče 21, 65000 Nova Gorica, tel. (065) 21 195.

Tovariši lovci! Izdelujem lesene okrasne podstavke (deščice) za lovske trofeje vseh vrst in podstavke, na katere pritrdite noge srnjadi (obešalniki). Naročeno pošiljam po pošti (po povzetju). — **Vojin Pejčič**, Kolodvorska 62, Sarvaš, 54204 Bijelo Brdo.

STRELSKO TEKMOVANJE V RAKIČANU, 2.—4. JULIJA 1982, ZA PRVENSTVO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE V LETU 1982

(k poročilu na strani 281)

1. **Otvoritev tekmovanja na strelišču v Rakičanu pri Murski Soboti.**
2. **Vodstvo tekmovanja:** (z leve) Ivan Šekoranja, glavni sodnik; Lojze Černe, tajnik komisije za strelstvo LZS; Narcis Družina, predsednik komisije za strelstvo LZS; Karel Kregar, strelski sodnik.
3. **Na strelski stezi.**
4. **Pred podelitvijo pokalov in diplom.**
5. **Zmagovalci (posamezniki) na glinaste golobe:** (z leve) Mirko Krulc, Jože Zadnikar, Matjaž Šturm.
6. **Jože Zadnikar pred »razstreljevanjem«** s strelcema, skoraj njemu enakima, ki sta tudi sestrelila vseh 50 golobov. Tudi v tem »spopadu« je zmagal Zadnikar.
7. **Zmagovalci v tarčo »srnjak«:** (z leve) Bogdan Jež, Tone Markič, Branko Komljanec.

Vse foto Franc Končan

BARVNA SLIKA NA ZADNJI STRANI
OVITKA — 304. STRAN:

Star fazan-petelin ob požeti koruzni njivi, kjer je ostalo še nekaj njegove najljubše hrane — koruznega zrnja. Lov na fazane je dovoljen že s 1. septembrom, vendar mladi fazani v tem mesecu še niso prebarvani. Zato je pravi lov na fazane šele v oktobru.

Foto Milan Samar

MALI OGLASI

Prodaj kratkodlakega nemškega ptičarja, starega tri leta in pol. — Interesenti, javite se po telefonu (061) 555 672.

Ugodno prodaj bokarico SUHL TRAP z ejektorjem. — Anton Kurnik, Lubija 81, 63330 Mozirje.

Prodaj skoraj novo lovske risanice C. ZASTAVA, kal. 7 × 64, s strelnim daljnogledom Zeiss, Suhl montaža. — Anton Vrh, Rižana-Cepki 15, 66275 Črni kal.

Prodaj: skoraj novo tricevko KRIEGHOFF, model Neptun, kal. 16-7 × 65 R, z daljnogledom 1,5-6 (posebna izdelava); **novo malokalibrsko repetirko**, kal. 5,6 ANSCHÜTZ, model 1420. — Stane Jamnik, Na jami 11, 61000 Ljubljana.

